

Sari Kokki-Paajanen

EU:N TAI ETA:N ULKOPUOLINEN
HENKILÖ YRITYKSEN
PERUSTAJANA
SUOMESSA

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

Joulukuu 2013

MAMK
University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

		Opinnäytetyön päivämäärä 9.12.2013
Tekijä Sari Kokki-Paajanen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Liiketalous, taloushallinto	
Nimeke EU:n tai ETA:n ulkopuolinen henkilö yrityksen perustajana Suomessa		
Tiivistelmä Yritystoiminnan aloittaminen Suomessa sisältää useita vaiheita, varsinkin kun yrityksen perustaja on Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolinen henkilö. Suomi on sitoutunut toimimaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa. Euroopan unioni on tiivis sisämarkkina-alue, jolla on yhtenäiset säännöt, sopimukset ja toimintamallit. Sisämarkkina-alue on syntynyt aikojen saatossa ja muovautunut monien vuosikymmenien tuloksena. Alueen kansalaisilla on neljä liikkumisen vapautta: ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman. Nämä liikkumisen vapaudet helpottavat kansalaisten toimintaa ja yhtenäistävät liiketoimintaa Euroopan unionin jäsenmaissa. Yritystoiminnan aloittaminen on lähes samanlaista koko sisämarkkina-alueella. Mikkelin seudulla Uusyrityskeskus Dynamo neuvoo aloittavia yrittäjiä. Heillä on asiakkaina myös EU:n tai ETA:n ulkopuolelta tulleita henkilöitä. Lupakäytäntö on erilainen henkilöille, jonka kotipaikka on sisämarkkina-alueen ulkopuolella. Maahanmuuttajille oman yrityksen perustaminen on mahdollisuus työllistää ja elättää itsensä ja perheensä. Yrittäjäksi aikovan on asioitava eri viranomaisten kanssa. Internetissä on paljon hyödyllistä tietoa ja ohjeita jokaiselta viranomaiselta. Tämä työ selkeyttää yrityksen perustamisprosessia ja yhdistää eri viranomaisten ohjeistuksia. Jokainen yrittäjäksi aikova käsitellään tietysti yksilöllisesti.		
Asiasanat (avainsanat) liiketoiminta, yritysneuvonta, yrittäjät, EU-maat, Euroopan talousalue, Euroopan unioni, ulkomaalainen, maahanmuuttajat		
Sivumäärä 39 s.+17 s. liitteet	Kieli suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Tämän opinnäytetyön erillisenä liitteenä syntyi opas yritysneuvojille.		
Ohjaavan opettajan nimi Eila Jussila	Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin seudun Uusyrityskeskus ry Dynamo	

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis 9 December 2013
Author(s) Sari Kokki-Paajanen	Degree programme and option Business management	
Name of the bachelor's thesis Non-EU or non-EEA entrepreneurs and starting a business in Finland		
<p>To become self-employed in Finland, entrepreneurs with non-EU or non-EEA background must obtain a residence permit for this purpose. In other words they need some more licenses than people from the single market area and they need to deal with different agencies. The aim of my bachelor's thesis was to create a guidebook for the business advisors and the bachelor's thesis assigned by Mikkelin seudun Uusyrityskeskus ry Dynamo (Finnish Enterprise Agencies Dynamo in Mikkeli).</p> <p>The framework of my thesis examined the EU single market and four fundamental freedoms of citizens in the European Union and European Economic Area, i.e. free movement of people, free movement of goods, free movement of services and free movement of capital. The second topic of the theory part was foreigner people in Finland. As my main sources I used webpages of different agencies.</p> <p>I made the study in the autumn of 2013 by using the qualitative research method. I interviewed 15 experts from different public agencies. I combined the results and then made the guidebook. The most important result was that I made a handbook to simplify business advisors' work. This handbook clarified the start-up process and combined the various authorities' guidelines.</p>		
Subject headings, (keywords) business, business consultation, entrepreneurs, EU countries, European union, European economic area, foreigners, immigrants		
Pages 39 + 17 app.	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices The bachelor's thesis resulted in a separate appendix - a guidebook for the business advisors.		
Tutor Eila Jussila	Bachelor's thesis assigned by Mikkelin seudun Uusyrityskeskus ry Dynamo	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	EUROOPAN UNIONI JA MUU MAAILMA	2
2.1	Euroopan unionin historiaa ja peruskäsitteet	3
2.2	Euroopan unioni ja Euroopan talousalue	4
2.2.1	Keskeiset sopimukset	4
2.2.2	Talous- ja rahaliitto	6
2.3	Sisämarkkinat ja vapaa liikkuvuus EU:n alueella	8
2.3.1	Sisämarkkinat	8
2.3.2	Ihmisten vapaa liikkuvuus	10
2.3.3	Tavaroiden vapaa liikkuvuus	11
2.3.4	Palvelujen vapaa liikkuvuus	12
2.3.5	Pääomien vapaa liikkuvuus	13
2.4	Ulkomarkkinat	14
2.5	Yritystoiminta ja vapaa liikkuvuus	15
3	ULKOMAALAISET YRITTÄJÄT SUOMESSA	16
3.1	Ulkomaalaiset Suomessa	17
3.2	Ulkomaalaiset yrittäjät	18
3.3	Ulkomaalaisten perustamat yritykset Suomessa	19
4	UUSYRITYSKESKUS	21
4.1	Uusyrittäjäkeskuksen rooli yrittäjäksi ryhtyvälle	22
4.2	Laadullinen tutkimus	23
4.3	Haastattelut	24
4.4	Haastattelujen tulokset	26
5	OPAS YRITYSNEUVOJILLE	29
5.1	Opas yritysneuvojien käyttöön	30
5.2	EU:n tai ETA:n ulkopuoliset yritysneuvojan asiakkaana	31
5.3	Kokonaisuus prosessikaaviona	32
6	PÄÄTÄNTÖ	33
	LÄHTEET	36

LIITTEET

1 Haastattelurunko

Erillinen opas: Yrityksen perustamisprosessi kun asiakas tulee EU:n tai ETA:n ulkopuolelta

1 JOHDANTO

Yritystoiminnan aloittaminen on haasteellinen asia yrittäjäksi ryhtyvälle. Vielä haasteellisempaa on yrityksen perustaminen, kun kyseessä on Euroopan unionin (EU) tai Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolinen henkilö. Elinkeinon harjoittaminen, yrityksen perustaminen ja työskentely omassa yrityksessä on eräs väylä itsensä ja perheensä elättämiseen sekä taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen arvostukseen ja riippumattomuuteen suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tämän työn toimeksiantajana on Mikkelin seudun Uusyrityskeskus ry Dynamo. Sen asiakkaina on henkilöitä EU:n ja ETA:n ulkopuolisilta alueilta. Tästä syystä yritysneuvojilla on tarve kuvaukseen yrityksen perustamisen lupaprosessissa. Tästä opinnäytetyöstä syntyi erillinen liite, toimintaprosessikaavio yritysneuvojien käyttöön. Jatkossa käytän sanaa kaavio. Oppaan ja kaavion tekemisestä kerron luvussa 5.

Tämä opinnäytetyön tavoitteena on selvittää yrityksen perustamiseen liittyvä prosessi, kun perustajana on EU- tai ETA -maiden ulkopuolinen henkilö. Tärkeintä olisi että tällä prosessikuvauksella helpotetaan yritysneuvojien työtä ja edistetään uusien EU:n ulkopuolisten yritysten perustamista. Opas on tämän opinnäytetyön erillisenä liitteenä.

Tieto yrityksen perustamisesta Euroopan unionin ulkopuolelta tulevalle kansalaiselle on monessa paikassa hajautettuna ja asiakasta joudutaan ohjaamaan eri virastoihin, jotta hän itse voi ottaa asiasta selvää. Toki asiakas joutuu asioimaan monessa virastossa, mutta jonkinlainen opas olisi hyvä olla tienviitaksi yritysneuvojille. Sen mukaan asiakkaan neuvominen olisi helpompaa ja tieto säilyisi Uusyrityskeskuksessa. Tämä ei ole jokapäiväinen asia yritysneuvojille Mikkelin seudulla. Lupamenettely EU:n ulkopuolelta tulevalle asiakkaalle on vain pieni osa yritysneuvojan työstä. Opas on tarkoitettu yritysneuvojien käyttöön, siksi käsittelen yrityksen perustamista vain pintapuolisesti. Otan esille vain erot, jotka tulevat esille, kun yrityksen perustajan on EU:n tai ETA:n ulkopuolinen yrittäjä.

Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään Euroopan unionia ja sen kansalaisten oikeuksia yritystoimintaan liittyen. Kerron sisämarkkina-alueesta, vapaasta liikkuvuudesta ja sen vaikutuksesta kansalaisiin. Toinen teoria-aihe on ulkomaalaiset yrittäjät Suomessa. Tässä opinnäytetyössä käsittelen vain pieniä yrityksiä elinkeinon- ja ammatinharjoitta-

ja, henkilöyhtiöitä ja osakeyhtiöitä, en konsernien tytäryrityksiä enkä sivuliikkeitä. Yritysmuotoja en käsittele erikseen, koska ne ovat kaikille yrittäjille samanlaisia. Yrityksistä tuon esille vain seikat, joihin pitää kiinnittää huomiota kun kyseessä on EU-tai ETA:n ulkopuolinen yrittäjä. Yrityksen perustamiseen liittyvää liiketoimintasuunnitelmaa en käsittele, koska se on kaikille yrittäjäksi ryhtyville samanlainen.

Neljännessä luvussa kerron toimeksiantajasta, koko Suomen kattavista palvelusta yrittäjäksi ryhtyville henkilöille ja yritysneuvojan työnkuvasta. Empiirisessä osassa kerron laadullisesta tutkimuksesta. Haastattelut ovat osa erillistä liitettä, kaaviota, joka toimii oppaana yritysneuvojille. Haastattelen asiantuntijoita, joiden työhön liittyy tämä lupaprosessi. Lähteinä on paljon nettilähteitä, koska tiedon on oltava tuoretta. Lopuksi arvioin, onko kaavio kattava, millaisia muutoksia voi tulla ja millaisia omia kokemuksia kertyi matkan varrella tätä opinnäytetyötä tehdessä.

2 EUROOPAN UNIONI JA MUU MAAILMA

Tässä luvussa kerron Euroopan unionin syntymisestä ja tärkeimmistä sitä edeltäneistä sopimuksista. Kerron neljästä tärkeästä asiasta, jotka olennaisesti vaikuttavat Euroopan sisämarkkina-alueella. Ne ovat ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääoman vapaa liikkuvuus. Nämä vapaudet ovat keskeisiä asioita yrittäjyyden kannalta. Euroopan unioni on merkittävä ja ainutlaatuinen markkina-alue maapallolla. Kerron EU:sta, sen sisämarkkina-alueesta ja muista maailman markkina-alueista ja siitä, kuinka näiden yhteistyö toimii. Lopuksi kerron yritystoiminnasta ja miten tärkeä merkitys on vapaalla liikkuvuudella Euroopan sisämarkkinoilla.

Euroopan unionin syntymiseen ovat vaikuttaneet useat maiden väliset sopimukset. Sopimuksia voidaan muokata ja tehdä uusia sen mukaan, mitä jäsenmaat haluavat sopia keskenään. Sopimusten uudistamisilla halutaan nykyaikaistaa Euroopan unionin toimintaa. Peruseriaatteena on kuitenkin, että kaikki toiminta perustuu perussopimukseen. Kaikki päätökset tehdään vapaaehtoisesti ja demokraattisesti. Jokaiselle jäsenvaltiolle on asetettu poliittiset ja taloudelliset ehdot, joita se on joutunut toteuttamaan jo ennen Euroopan unioniin liittymistä. Unionin perustana on oikeusvaltioperiaate. Nettilaki -sivuston (2013) mukaan ”oikeusvaltioperiaatteella tarkoitetaan, että valtio on organisoitu oikeussäännöksin ja näitä oikeussäännöksiä noudatetaan valtion

eri tahojen toiminnassa. Oikeusvaltioperiaate siis palautuu perustuslain vaatimukseen siitä, että julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti kaikilla valtion kansalaisilla ja viranomaisilla on velvollisuus noudattaa oikeussääntöjä.” (Mitä tarkoittaa oikeusvaltioperiaate? 2013.)

2.1 Euroopan unionin historiaa ja peruskäsitteet

Vuonna 2013 Euroopan unionin muodostaa 28 jäsenvaltiota. Uusimpana jäsenenä Kroatia liittyi Euroopan unioniin heinäkuussa 2013. Maan liittyessä EU:n jäseneksi, se samalla liittyi Euroopan talous- ja rahaliiton jäseneksi. Yhteinen valuutta euro (€) on käytössä 17 maassa. (Perustietoa Euroopan unionista, jäsenmaat 2013.)

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan maiden johtajat olivat yksimielisiä siitä, että sodissa ei ole voittajaa. Sodista ei kukaan hyödy, kaikille tulee menetyksiä. Oli siis suotuisa aika Euroopan yhdentymiselle. Tavoitteeksi asetettiin, että yhdessä taloudellisesti ja poliittisesti toimimalla saadaan talous kasvamaan jokaisessa maassa. Maat sitoutettaisiin toimimaan yhdessä. Yhteistyöstä tehtiin kaikkien etu. (Perustietoa Euroopan unionista 2013.)

Euroopan yhteisillä symboleilla, muun muassa lipulla ja hymnillä vahvistetaan jäsenmaiden kansalaisten yhteenkuuluvaisuutta. Brysselissä ja Strasbourgissa, EU:n hallinnon keskustoissa, kansalaiset voivat tutustua EU:n toimielimiin 9. toukokuuta Eurooppa päivänä, avointen ovien päivänä. Yhteiset symbolit vahvistavat sisämarkkina-alueen identiteettiä. (EU:n symbolit ja muuta yhteistä arkea 2008.)

Suomen on katsottu osallistuneen Euroopan yhdentymiseen vuodesta 1961 lähtien. Silloin Suomi liittyi Euroopan vapaakauppajärjestön (EFTA) liitännäisjäseneksi. Suomi liittyi EU:n jäseneksi vuonna 1995, samalla Suomi tuli jäseneksi myös Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) toiseen vaiheeseen. Suomessa ja muissa Pohjoismaissa Schengenin sopimus ratifioitiin 25.3.2001. Vuonna 2002 Suomen markan tilalle vaihtui eurosetelit ja -kolikot. (Suomen tie EU:n jäseneksi 2013.)

2.2 Euroopan unioni ja Euroopan talousalue

Euroopan unionin kokoonpano oli vuonna 2013 vanhimmasta lueteltuna: Saksa, Ranska, Italia, Alankomaat, Luxemburg, Belgia, Tanska, Irlanti, Iso-Britannia, Kreikka, Espanja, Portugali, Suomi, Ruotsi, Itävalta, Puola, Latvia, Liettua, Malta, Kypros, Slovakia, Slovenia, Tšekin tasavalta, Unkari, Viro, Bulgaria Romania ja Kroatia. Yrityksen perustamisen yhteydessä on syytä selvittää Patentti- ja rekisterihallituksesta kuinka menetellään Euroopan unionin jäsenmaiden hallinnoimien muiden alueiden osalta. (Luvat ulkomailla asuville 2013.)

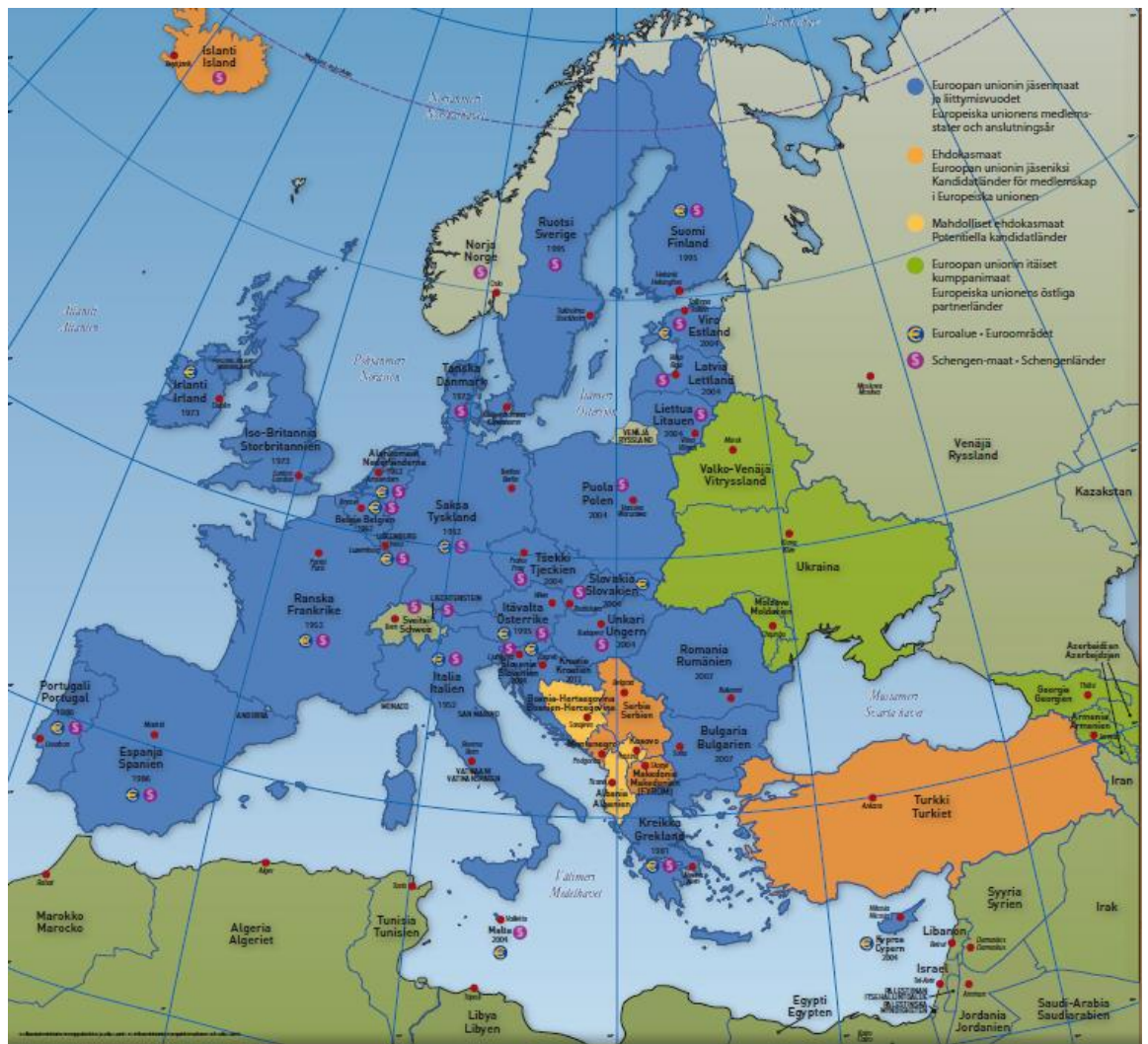
Euroopan vapaakauppaliitto (Efta) perustettiin vuonna 1960, sen tarkoitus oli helpottaa jäsenmaiden vapaakauppaa. Suomi siirtyi vuonna 1995 Eftasta Euroopan Unioniin. Nyt vuonna 2013 Efta-maat ovat Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi. Euroopan talousalueen (Eta) sopimus tehtiin vuonna 1994. Euroopan talousalueeseen kuuluvat Euroopan unionin jäsenmaiden lisäksi Islanti, Liechtenstein ja Norja. (EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat 2013.)

2.2.1 Keskeiset sopimukset

Euroopan yhdentyminen alkoi virallisesti 9.5.1950, jolloin ranskalainen talousasiantuntija ja poliitikko Jean Monnet ja ranskalainen valtiomies ja lakimies Robert Schuman kertoivat ehdotuksensa, Schuman-suunnitelman, että Ranskan ja Saksan hiili- ja teräsvarannot voitaisiin yhdistää. Täten saataisiin maiden välinen luonnonvara-alue kummankin käyttöön ja samalla olisi mahdollista kaikkien osapuolten kontrolloida koko alueen käyttöä. Tämä oli ensimmäinen askel, jolloin alkoi taloudellinen ja poliittinen yhteistyö, Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin. Sopimuksen allekirjoittivat myös Italia, Belgia, Alankomaat ja Luxemburg. (EU:n perustajat 2013.)

Vuonna 1985 Belgia, Hollanti, Luxemburg, Saksa ja Ranska solmivat Schengen-sopimuksen. Se tarkoitti, että nämä maat muodostavat yhtenäisen alueen, joiden sisärajoilla ei ole rajatarkastuksia ja jäsenmaiden kansalaisten matkustusta ei rajoiteta tällä alueella. Suomi liittyi Schengen-alueeseen vuonna 2001. Nyt vuonna 2013 Schengenvaltioita ovat Islanti, Norja, Liechtenstein, Sveitsi, EU:n jäsenmaat paitsi Bulgaria, Irlanti, Iso-Britannia, Kroatia, Kypros ja Romania. (EU-, Eta-, Efta-, ja Schengen-maat 2013).

Seuraavaan karttaan on merkitty Schengen-maat S-merkillä. Karttaan on sinisellä merkitty Euroopan unionin jäsenmaat, euroa valuuttana käyttävät on merkitty € -merkillä.

KUVA 2. Jäsenmaat (Euroopan unioni 2013)

Käytännössä Schengen-sopimus tarkoittaa, että jäsenvaltioiden viranomaiset tekevät yhteistyötä keskenään. Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mahdollistamiseksi tulli-, poliisi- ja maahanmuuttoviranomaisten työ on hyvin vaativaa ja haasteellista. Schengen-valtiolla on yhteinen tietojärjestelmä, jonka avulla viranomaiset voivat toimia yhteistyössä. Heillä on tietoa esimerkiksi pidätysmääräyksen saaneista henkilöistä ja se helpottaa rikoksesta epäillyn luovuttamista jäsenmaasta toiseen. (Oikeus- ja sisäasiat Euroopan unionissa 2013.)

Maastrichtin sopimus allekirjoitettiin 1992. Tämä oli sopimus Euroopan unionin yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Tavoitteena oli valmistella Euroopan talous- ja rahaliittoa sekä luoda alueelle yhteistyötä oikeus- ja sisäasioissa. Tuolloin otettiin käyttöön yhteispäätösmenettely. Yhteistyötä tiivistettiin EU-maiden hallitusten välillä esimerkiksi puolustus-, oikeus- ja sisäasioissa. (Euroopan unioni perustettiin Maastrichtin sopimuksella 1992.)

Vuonna 2000 on koottu yhteen perustamissopimusten, ihmisoikeussopimusten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen vahvistamat oikeuskäytännöt. Näistä muodostui perusoikeuskirja. Eli tämä perusoikeuskirja selvittää kansalaisille annettuja oikeuksia, jotka liittyvät ihmisarvoon, vapauteen, tasa-arvoon, yhteisvastuuseen, kansalaisten oikeuksiin sekä lain käyttöön liittyviä oikeuksia. (EU:n symbolit ja muuta yhteistä arkea 2008.)

Ulkoministeriön (2013) ylläpitämän sivuston mukaan oikeudellisen yhteistyön kulmakivenä on vastavuoroisen tunnistamisen periaate. Tämä tarkoittaa sitä, että toisessa jäsenvaltiossa tehdyt viranomaispäätökset voidaan toimeenpanna toisessa jäsenvaltiossa, esimerkiksi avioero- tai huoltajuusasiat. Oikeusviranomaisten välistä yhteistyötä varten on perustettu Eurojust eli Euroopan unionin oikeudellisen yhteistyön yksikkö ja Euroopan oikeudellinen verkosto. (Oikeus- ja sisäasiat Euroopan unionissa 2013.)

2.2.2 Talous- ja rahaliitto

Toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvaltojen dollarin arvo oli kiinteästi kytketty kullan hintaan, se toi rahapoliittista vakautta talouselämään. Vuonna 1971 tilanne kuitenkin muuttui. Yhdysvallat päätti irrottaa dollarin arvon virallisesta kullan hinnasta. Tämä vaikutti koko maailman talouteen. Euroopan talous ja rahaliitto syntyi eurooppalaisten tarpeesta uusia valuuttojen vaihtokurssien järjestelmä. Tämä toisi vakautta eurooppalaiseen talouselämään. (Talous- ja rahaliitto – euro 2013.)

Euroopan valuuttajärjestelmä (EMS) syntyi vuonna 1979. Jäsenvaltioiden valuutat laitettiin samaan ecu-valuuttakoriin, jolloin jokaisen valuutan vaihtokurssi määräytyi sen suhteessa ecuun. Vaihtokurssien muutokset saivat olla enintään 2,25 prosenttia. Samalla luotiin myös luottomekanismijärjestelmä. Jokainen jäsenmaa siirsi 20 pro-

senttia valuutta ja kultavarannostaan yhteiseen rahastoon. (Talous- ja rahaliitto – euro 2013.)

Valuuttajärjestelmä ei kuitenkaan tuonut sitä vakautta, mitä EU-maiden hallitukset tavoittelivat. Tämän vuoksi neuvottelut täysmittaisesta rahaliitosta ja yhteisestä valuuttasta alkoivat. Vuonna 1989 EU-maiden johtajat hyväksyivät kolmivaiheisen suunnitelman Euroopan talous ja rahaliiton perustamisesta (EMU). Suunnitelma oli osa Maastrichtin sopimusta. (Talous- ja rahaliitto – euro 2013.)

Euroopan talous- ja rahaliittoon siirtymisessä oli kolme vaihetta. Ensimmäinen vaihe alkoi 1990. Ensimmäisessä vaiheessa lopetettiin valuuttasäätely, jolloin mahdollistettiin pääomien vapaa liikkuminen Euroopan unionin alueella. Toisessa vaiheessa, vuonna 1994 perustettiin Euroopan rahapoliittinen instituutti (EMI) Frankfurtiin, sen tehtävät oli lujittaa ja yhteen sovittaa keskuspankkien yhteistyötä ja rahapolitiikkaa sekä valmistella Euroopan keskuspankkijärjestelmää yhteiseen rahaan. Kolmas vaihe alkoi vuonna 1999. Kolmannen vaiheen tärkein tehtävä, oli rahaliittoon osallistuneiden maiden valuuttakurssien kiinnittäminen peruuttamattomasti yhteiseen rahapolitiikkaan. (Economic and Monetary Union 2013.)

Päästäkseen kolmanteen vaiheeseen, jäsenmaan on täytettävä lähentymiskriteerit. Asetut kriteerit koskevat inflaatiota, korkotasoa, julkista velkaa, valuuttakurssia ja julkisen talouden alijäämää. Kaikkien uusien jäsenmaiden on siirryttävä käyttämään yhteistä valuuttaa, heti kun se pystyy täyttämään kriteerit. (Talous- ja rahaliitto – euro 2013.)

Yhtenäinen valuutta, euro, otettiin käyttöön 1.1.2002. Eurosetelit ovat samanlaisia koko alueella, mutta kolikoissa on toinen puoli kansallinen. Suomessa ei ole käytössä pienimmät kolikot yksi ja kaksi senttiä, vaan pienin on viisi senttiä. Euroalueella on siirrytty yhtenäiseen maksualueeseen, SEPA eli Single Euro Payment Area, vuodesta 2008 alkaen. Alueen maksukortit ja tilinumeroit yhtenäistettiin. Se nopeuttaa tilisiirtoja ja vähentää maksuliikenteen kuluja euromaiden kesken. (EU:n symbolit ja muuta yhteistä arkea 2008.)

2.3 Sisämarkkinat ja vapaa liikkuvuus EU:n alueella

Euroopan unioni syntymisellä ja kasvamisella on vahvat ja vankat historialliset juuret. Eurooppalaiset ovat olleet yhteistyössä kauan keskenään ja maat ovat laatineet monenlaisin sopimuksin yhteiset pelisäännöt. Euroopasta on muodostunut tiivis, toimiva, luotettava ja ennen kaikkea merkittävä markkina-alue maailmalla.

Tämä sisämarkkina-alue ei ole syntynyt hetkessä, vaan se on luotu askel askeleelta. Vuonna 1958 Rooman sopimuksella perustettiin yhteismarkkina-alue. Sen päämäärä oli lisätä taloudellista hyvinvointia ja lähentää Euroopan kansoja tiiviimpään liittoon. EU:n alueella on merkittävän suuret liiketoimintamahdollisuudet, alueella asuu noin 500 miljoonaa kuluttajaa ja maantieteellisesti alue on laaja. Vapaan liikkuvuuden mahdollistamiseksi on monia teknisiä, lainsäädännöllisiä ja byrokraattisia esteitä poistettu. Uusia sopimuksia ja direktiivejä laadittaessa EU on pyrkinyt siihen, että otetaan paremmin huomioon yhteiskuntavastuu, ympäristön kestävyys, kuluttajien suojelu ja rehellisyys, läpinäkyvyys liiketoiminnassa. (Sisämarkkinat 2013.)

EU-maat ovat ottaneet käyttöön yhdenmukaisen passin. Se on ulkoasultaan samannäköinen, mutta kansallisia tunnuksia ja maan virallisia kieliä saa käyttää. EU-passin myöntää jäsenvaltion oma kansallinen viranomainen. EU- ja ETA-maissa on käytössä eurooppalainen sairaanhoitokortti. Äkillisesti sairastuessa tai tapaturmassa pääsee hoitoon toisen maan terveydenhoitojärjestelmään. Kolmantena korttina EU on yhdenmukaistanut ajokortin. Se riittää EU alueella ajettaessa, mutta matkustusasiakirjana se ei kelpaa. Suomessa on autoihin laitettu vuodesta 2001 alkaen EU-rekisterikilvet. Ne nopeuttavat rajojen ylityksiä ja korvaavat kansallisuustarran EU:n alueella. (EU:n symbolit ja muuta yhteistä arkea 2008.)

2.3.1 Sisämarkkinat

Euroopan sisämarkkinoilla eli yhtenäismarkkinoilla, ihmiset, tavarat, palvelut ja pääoma voivat liikkua yhtä vapaasti kuin jäsenvaltioiden sisällä. Sisärajoittomaan alueeseen kuuluu Schengen sopimuksen allekirjoittaneet maat ja lähes kaikki EU:n maat. Sisämarkkina-alueella asuu noin 500 miljoonaa ihmistä. Maantieteellisesti alue ulottuu Jäämereltä Välimerelle. Laaja markkina-alue houkuttelee myös alueen ulkopuolelta yrittäjiä ja sijoittajia. Sisämarkkina-alue nähdään taloudellisesti ja poliittisesti va-

kaana toimintaympäristönä myös maailmanlaajuiseen toimintaan. Turvallisuuden varmistamiseksi sisämarkkinoiden ulkorajoilla on tehostettu valvontaa ja yhteistyötä viranomaisten välillä. (Sisämarkkinat 2013.)

Sisämarkkina-alueella yritysten tulisi voida toimia samoin kuin kansallisilla markkinoilla. Vapaan liikkuvuuden mahdollistamiseksi on EU-maiden lainsäädäntöä ja hallintomenettelyjä yhdenmukaistettu sekä vienti- ja tuontirajoituksia on poistettu. Sisämarkkinoiden toiminnan mahdollistamiseksi on laadittu kattava lainsäädäntö. Sen tavoitteena on yritystoiminnan mahdollistaminen tasapuolisissa olosuhteissa. Kuitenkin sisämarkkinoilla on paljon esteitä, koska lainsäädännön soveltaminen on puutteellista tai lakia on tulkittu virheellisesti. EU:ssa toimii SOLVIT-verkosto, joka käsittelee sisämarkkinaesteitä. Suomessa tätä palvelua ylläpitää työ- ja elinkeinoministeriö. (EU:n sisämarkkinat 2013.)

Seuraavassa kartassa on havainnollistettu Euroopan sisämarkkina-alueita. Suomen pitkä itäraja on samalla EU:n ulkoraja, ollen samalla tulliraja. Tämä tekee Suomen tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi yhteistyökumppaniksi kansainvälisillä markkinoilla.

KUVA 5. Euroopan unionin itäraja (EU Globe No Borders 2013)

Elinkeinoelämän keskusliiton (2013) mukaan suomalaisten yritysten viennistä ja teollisuuden suorista investoinneista merkittävä osa suuntautuu juuri EU-alueelle. Tämän takia sisämarkkinat ovat erityisen tärkeitä suomalaiselle elinkeinoelämälle. Sisämarkkinalainsäädäntö vaikuttaa suomalaisten yritysten toimintaympäristöön, yritysten on oltava kansainvälisesti kilpailukykyisiä, parannettava toimintaedellytyksiä ja toimitettava kustannustehokkaasti. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan sisämarkkinoiden sääntelyehdotuksissa olisi arvioitava, kuinka sääntely vaikuttaa yritysten globaaliin

kilpailukykyyn. Sisämarkkinoiden yrityksiä ei tulisi asettaa epäedulliseen kilpailuasemaan verrattaessa EU:n ulkopuolisiin vastaaviin yrityksiin. EU-maissa pitäisi osata soveltaa sisämarkkinalainsäädäntöä ja EU-maiden pitäisi valvoa että jäsenmaat noudattavat velvoitteita. (EU:n sisämarkkinat 2013.)

2.3.2 Ihmisten vapaa liikkuvuus

Kaikilla Euroopan unionin kansalaisilla on oikeus matkustaa toiseen jäsenvaltioon esittämällä voimassa oleva henkilöllisyystodistus tai passi. Tiukat rajamuodollisuudet ovat poistuneet. Maahantulo- ja maastalähtöviisumeja ei tarvita EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten matkustaessa. Vapaa liikkuvuus koskee myös perheenjäsentä, joka ei ole Euroopan unionin kansalainen. Heiltä voidaan vaatia lyhytaikaista viisumia. Jäsenvaltiossa voi oleskella alle kolme kuukautta tällä tavoin. Vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia henkilön rekisteröimään maassa olonsa. (Matkustaminen EU:ssa 2013.)

Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa taataan myös sijoittumisvapaus: ”Sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus käynnistää ja jatkaa itsenäistä ammatillista toimintaa sekä perustaa ja hoitaa yrityksiä, joiden toiminta on luonteeltaan pysyvää, vakaata ja jatkuvaa, samoin ehdoin, jotka sen valtion lainsäädäntö, johon toiminta tai yritys sijoitetaan, asettaa maan omille kansalaisille”. (Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus sekä tutkintojen vastavuoroinen tunnustaminen 2013.)

EU:n kansalaisista 48 % piti tärkeimpänä oikeutena ihmisten vapaata liikkuvuutta ja oleskelua, tämä kävi ilmi Eurobarometri tutkimuksessa vuonna 2011. EU:n alueella tehdään noin 1,25 miljardia turistimatkaa vuosittain. Etenkin laskusuhdanteen aikana tietyistä jäsenmaista on lähtenyt kansalaisia vaeltamaan leveämmän leivän ja paremman toimeentulon toivossa. Tämä on aiheuttanut syrjintää joissakin jäsenmaissa toisen maan kansalaisia kohtaan. Euroopan komissio seuraa, että jäsenmaat noudattavat ja kunnioittavat tätä perusoikeutta. Toki liikkumisvapaus ei saa kohtuuttomasti rasittaa jäsenvaltioiden taloutta. Vapaa liikkuvuus vaikuttaa positiivisesti EU:n bruttokansantuotteeseen. (Vapaa liikkuvuus: suurin osa ongelmista on ratkaistu komission tuella 2013.)

Kesäkuussa vuonna 2012 EU:n kokouksessa jäsenmaat suunnittelivat rajatarkastuksen palauttamista Schengen-alueelle. Ranska ja Saksa ovat olleet vaatimassa tarkastuksia

takaisin. EU:n ulkorajojen kontrollointi on maantieteellisesti haasteellista etenkin Kreikan ja Turkin välisellä rajalla, koska alueella on paljon pieniä saaria. Rajaturvallisuusvirasto tilastoi laittomia rajanylityksiä, ja se totesi niiden lisääntyneen vuonna 2011 peräti 35 prosenttia. (EU-maat yhteisymmärrykseen rajatarkastuksista 2012.)

Sisäministeriön kansainvälisten asioiden yksikön erityisasiantuntija Kalle Kekomäki totesi Talouselämä -lehden (2012) artikkelissa, etteivät rajatarkastukset vaikuta vapaaseen liikkuvuuteen. Ihmiset ja tavarat saavat liikkua vapaasti, ne vain pysäytetään rajalla asiakirjojen tarkistusta varten. Tarkastukset toteutettaisiin vain niillä ongelmallisilla rajoilla, joilla on havaittu laitonta rajanylitystä. (Vapaa liikkuvuus on EU:ssa kohta muisto vain 2012.)

2.3.3 Tavaroiden vapaa liikkuvuus

Sisämarkkinoiden yksi keskeisistä periaatteista on tavaroiden vapaa liikkuvuus. EU:n perussopimuksessa kielletään tullit ja määrälliset rajoitukset ja näitä vastaavat toimenpiteet Euroopan unionin jäsenmaiden välillä. Tavaroiden liikkuvuutta on edistetty tuotelainsäädännöllä. Tästä on hyötyä sekä kuluttajille että tuottajille. Kuluttajilla on suurempi tuotevalikoima ja tuottajilla on laajempi markkina-alue. Tuotelainsäädännöllä, EU-direktiivillä, määritellään tuotteelle vähimmäisvaatimukset. Jos tuotteella ei ole direktiiviä, sen vapaa liikkuvuus perustuu vastavuoroisen tunnistamiseen. Tämän vuoksi tuote, joka on valmistettu EU maassa, on päästettävä estettä sisämarkkinoille. Tietysti aina on poikkeuksia. Direktiivit luovat kuluttajille turvallisuutta valittaessa sopivaa tuotetta, esimerkiksi sähkölaitetta, hissiä tai lelua. Jäsenmailla voi olla myös kansallisia vaatimuksia tiettyjä tuotteita kohtaan. Silloin ne voivat edellyttää ylimääräisiä testauksia tai tuotemuunnoksia tavarasta. (Tavaroiden vapaa liikkuvuus 2013.)

Euroopan unionin vaatimukset täyttävään tuotteeseen on laitettu CE-merkintä. CE-merkinnällä tuotteen valmistaja tai valtuutettu edustaja ilmoittaa viranomaisille, että tuote täyttää EU:n oleelliset turvallisuusvaatimukset. Tiedyt tuotteet on oltava CE-merkittyjä, mutta on tuoteryhmiä joita ei saa CE-merkitä, esimerkiksi pikkulasten hoitotuotteet. (CE-merkintä 2013.)

Muita tavaroiden liikkumista helpottavia merkkejä ovat ympäristömerkki ja luomutunnus. Ekologisesti kestävä tuote on merkitty ympäristömerkillä, EU-kukalla.

Kuten kuvasta 3 käy ilmi, kukka muodostuu Euroopan unionin tähdistä ja rahayksikön tunnuksesta. Tässä ympäristömerkkijärjestelmässä arvioidaan tuotteen ympäristölle aiheutuneet vaikutukset, turvallisuus ja laadukkuus koko tuotteen elinkaaren ajalta. Tällä pyritään ohjaamaan kuluttajia ja yrityksiä yhteiskuntavastuuseen. (Euroopan unionin ympäristömerkki 2008.)

KUVA 3. Euroopan unionin ympäristömerkki (EU-ympäristömerkki 2008)

Luonnonmukaisesti EU:n alueella tuotetut, valmiiksi pakatut elintarvikkeet on merkittävä kuvassa 4 olevalla luomutunnuksella. Luomutunnus, Eurolehti, on muodostettu Euroopan unionin tähdistä. Yhteisesti sovitut merkit helpottavat tuotteiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja selventävät tuotteiden alkuperää. (Euroopan unionin luomutunnus 2013.)

KUVA 4. Euroopan unionin luomutunnus (Evira 2013)

Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle on esteitä edelleen, vaikka tuotevaatimuksia harmonisoivia säännöksillä on parannettu liikkuvuutta. Tärkeintä olisi, että EU-maat soveltaisivat yhdenmukaisesti lainsäädäntöä ja noudattaisivat vastavuoroisuuden periaatetta. Täten voitaisiin yhdessä paremmin hyödyntää sisämarkkina-aluetta. (Tavaroiden vapaa liikkuvuus 2013.)

2.3.4 Palvelujen vapaa liikkuvuus

Palvelumarkkinat ovat vielä hyvin kansalliset Euroopan unionissa. Palvelujen sisämarkkinoita ja palvelujen tarjoamista kotimaasta toiseen EU-maahan on helpotettu

palveludirektiivillä. Perussopimuksessa on vahvistettu, että yrityksellä on oikeus sijoittua toiseen EU-maahan ja tilapäisesti yritys voi tarjota palveluita kotimaastaan toiseen jäsenmaahan. Direktiivin tarkoitus on myös karsia byrokratiaa, jotta palvelutoiminnan aloittaminen ja harjoittaminen olisi helppoa ja yhtenäistä koko EU:n alueella. EU-maat ovat perustaneet keskitettyjä asiointipisteitä, joista yritykset saavat tietoa mahdollisuuksista sisämarkkinoilla. (Palvelujen vapaa liikkuvuus 2013.)

Suomalaisille palveluyrityksille ovat sisämarkkinat merkittävän tärkeä alue. Siksi toiminnan aloittamisen byrokratian kevennys on yksi tärkeä direktiivi. Elinkeinoelämän keskusjärjestö korostaa että yritysten pitäisi pystyä hoitamaan palvelutoiminnan aloittamiseen liittyvät asiat sähköisesti tai asiointipisteiden kautta koko unionin alueella. (Palvelujen vapaa liikkuvuus 2013.)

Palveluja viedään usein tavara-kaupan mukana, mutta niitä ei erikseen ole irrotettu koko paketista. Esimerkiksi teollisuustuotannossa tapahtuva tuotekehitys ja markkinointi ovat palveluvientiä. Usein koneita ja laitteita myytäessä niihin sisältyy asennus- ja koulutuspalveluja tai tietojenkäsittelypalveluita. Palveluyritysten kansainvälistyessä palvelun osuus ei näy palvelujen vientitilastoissa. (Palveluvienti ja –tuonti 2013.)

Tilastokeskuksen julkaisun mukaan viimeisen kymmen vuoden aikana palvelujen vientiä on ollut enemmän kuin tuontia. Kuitenkin viime vuonna palveluja tuotiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Palvelujen viennin arvo oli 15,1 miljardia euroa ja tuonnin arvo oli 12,9 miljardia. (Palvelujen tuonnin lisääntyminen pienensi palvelujen ulkomaankaupan ylijäämää vuonna 2012 2013.)

2.3.5 Pääomien vapaa liikkuvuus

Ennen yhtenäismarkkinoiden luomista Euroopan jäsenvaltiot ryhtyivät toimiin, joilla edistettiin pääomien vapaata liikkuvuutta. Tavoitteena oli pääomaliikkeiden rajoitusten poistaminen ensin jäsenvaltioiden, sitten jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliltä. Poikkeuksellisten olosuhteiden varalle sisällytettiin mahdollisuus suoja-toimenpiteisiin. Pääosin suojaustoimenpiteet koskevat eurooppalaisten ja kolmansien maiden välisiä pääoman liikkumisia. (Pääomien vapaa liikkuvuus 2013 a.)

Euroopan komissio teki vuonna 2005 direktiiviehdotuksen, että yhtenäinen euromaksualue on luotu vuoteen 2010 mennessä. Tämä on onnistunut, rajanylittävien maksujen suorittaminen on yhtä helppoa, turvallista ja edullista kuin kansallisten suoritusten maksaminen. Euroopan parlamentti on tukenut komission pyrkimyksiä. Tosin parlamentti haluaisi, että eurooppalaiset säästöt suuntautuisivat pääosin eurooppalaisiin sijoituksiin. Verolainsäädäntöä yhtenäistämällä ja rahoituspalvelujen täydellisellä vapauttamisella saataisiin luotua parlamentin mielestä täydellinen eurooppalainen rahoitusalue. (Pääomien vapaa liikkuvuus 2013 b.)

Talouden ja sen kasvun moottorina pidetään toimivia pääomamarkkinoita ja yritysrahoitusta. Pääomien vapaa liikkuvuus tarkoittaa, että yritykset ja sijoittajat voisivat toimia ja investoida kaikissa EU-maissa samojen sääntöjen mukaan. Kuitenkin jäsenmaissa kansallisesti päätetään mm. verotuksesta. (Pääomien vapaa liikkuvuus 2013.)

Rahoitusmarkkinoiden finanssikriisin välttämiseksi Elinkeinoelämän keskusliitto kannattaa valvonnan tehostamista, vakauden ja läpinäkyvyyden lisäämistä. Kuitenkin rahoitusmarkkinoiden sääntely lisää kustannuksia vaikuttaen rahoituksen saatavuuteen ja hintaan. Sääntelystä tulisi olla tasapuolista hyötyä alan toimijoille, kansantaloudelle ja yritysrahoitukselle. (Pääomien vapaa liikkuvuus 2013.)

2.4 Ulkomarkkinat

Euroopan unionin ulkopuolisia maita käsitellään ulkomarkkinoina. Euroopan unionin ulkorajoilla tämä ilmenee paitsi kauppaan liittyen myös ihmisten liikkuvuuteen liittyvänä asiana. Kulku ulkomarkkinoille tapahtuu raja-asemien, lentokenttien ja satamien kautta. Tulliviranomaiset valvovat liikennettä tarkastaen rajanylityksissä tarvittavia asiakirjoja.

Henkilöt tarvitsevat passin ja viisumin riippuen siitä mihin maahan on menossa. Suomeen muista kuin EU-maista tuotava tavara on tulliselvitettävä, tulipa se sitten yrityksen tai yksityiseen käyttöön. Vasta sen jälkeen tavaran saa ottaa käyttöön tai myydä eteenpäin. Tullauksen yhteydessä maksetaan tullimaksu ja arvonlisävero. EU:n ulkopuolelta tulevista tavaroista peritään ns. kolmansien maiden tulli. Se tarkoittaa että tullimaksu lasketaan toimituksen kokonaishinnasta ja se maksetaan ensimmäiseen EU-maahan johon tavara saapuu. (Maahantuonti EU:n ulkopuolelta 2013.)

Suomen bruttokansantuotteesta 40 % on viennin osuus. Tavaroiden ja palveluiden viennin arvo oli 77,3 miljardia euroa. Tästä yli puolet menee sisämarkkina-alueelle. Vientiä harjoittavia yrityksiä on Suomessa noin 14 000 kappaletta. 25 suurimman yrityksen varassa on yli puolet viennistä. Pienten- ja keskisuurten yritysten vienti on suuntautunut naapurimaihin. Suomelle EU:n ulkopuolinen kauppa on tärkeämpää kuin monille muille EU:n jäsenmaille. Suomen tärkeimmät vientimaat ovat Ruotsi, Saksa, Venäjä, Alankomaat, Iso-Britannia, Yhdysvallat ja Kiina. Tärkeimmät tavarat tuoteluokittain ovat: kemiantuotteet, metallit ja metallituotteet, sellu, paperi ja paperituotteet, koneet ja laitteet, sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet. (Tavaravienti 2013.)

Euroopan komission (2013) mukaan yritysten laajentaessa toimintaansa kansainväliseksi, ne hyödyntävät EU:n markkina-alueita. Helpoin tapa toimia on ottaa yhteistyökumppaniksi tai osakkaaksi EU-alueelta kansalaisia tai yhtiöitä. Näin yritykset pääsevät parhaiten hyötymään sisämarkkina-alueesta. (Kaupparekisteri 2013.)

Maailman kauppajärjestö eli World Trade Organization on suurin kauppapoliittinen kansainvälinen järjestö, johon kuuluu 159 jäsenmaata. EU kuuluu Maailman kauppajärjestöön. WTO:n päätavoitteita ovat maailmankaupan vapauttaminen, toimiminen kauppaneuvottelujen foorumina ja riitojen ratkaiseminen. WTO:n säännöt ja sopimukset koskevat jokaista osanottajavaltiota. Säännöt koskevat mm. tavara- ja palvelukauppaa sekä teollis- ja tekijänoikeuksia. Kauppajärjestöön kuulumalla kuluttajat ja tuottajat saavat hyötyjä. Tavaroiden toimitusvarmuus, laajemmat valikoimat, suuremmat komponentit ovat kaikkien etu. (Understanding the WTO Who we are 2013.)

2.5 Yritystoiminta ja vapaa liikkuvuus

Ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääoman vapaa liikkuvuus on edistänyt yritystoimintaa EU:n alueella. Samalla ero EU-alueen ja ulkomarkkinoiden välillä on korostunut. Tämä ilmenee juuri vapaan liikkuvuuden kohdalla. Tullausmenettely on erilainen EU:n ulkopuolisille. Maahan pääsyyn tarvitaan viisumia tai oleskelulupaa EU:n ulkopuolisilta. EU:n ulkorajat ovat tullialueen rajat.

Jos oleskelu on yli kolme kuukautta, siihen on liiteltävä jokin edellytys: opiskelu, työskentely tai selvitys toimeentulosta oleskelun aikana. Kun EU-kansalainen on oles-

kellut laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta vastaanottajajäsenvaltion alueella, on kansalaisella oikeus pysyvään oleskelulupaun tuon jäsenvaltion alueella, jos häntä vastaan ei ole tehty karkotuspäätöstä. (Matkustaminen EU:ssa 2013.)

Liikkumisvapautta on edistetty sillä, että koulutusta on tunnustettu vastavuoroisesti. Ammattipätevyyden tunnustaminen voi tapahtua yleisen järjestelmän avulla eli ammattikokemuksen perusteella (esimerkiksi kampaaja) tai automaattisen tunnustamisen järjestelmän avulla, jolloin ammatillinen pätevyys tunnustetaan ammatillisen tutkinnon perusteella (esimerkiksi eläinlääkäri). Euroopan työllisyyspalveluita on verkostoitettu ja työn perässä liikkuminen on osa eurooppalaista työllisyysstrategiaa. (Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus sekä tutkintojen vastavuoroinen tunnustaminen 2013.)

Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa 1957 taataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus: ”Jokaisella jäsenvaltion kansalaisella on oikeus toimia palkallisessa työssä toisen jäsenvaltion alueella kyseisen jäsenvaltion työntekijöihin sovellettavien säännösten mukaisesti. Jäsenvaltion kansalaisen on toisesta jäsenvaltiosta työtä hakiessaan saatava siellä samaa apua, jota kyseisen valtion työväliytysviranomaisen antaa oman valtion kansalaisille heidän hakiessaan työtä. Tätä oikeutta sovelletaan tasavertaisesti vakituisiin työntekijöihin, kausityöntekijöihin, rajatyöntekijöihin ja palveluntarjoajiin.” (Työntekijöiden vapaa liikkuvuus 2013.)

3 ULKOMAALAISET YRITTÄJÄT SUOMESSA

Suomalainen työikäinen väestö vähenee, maahanmuuttajia tarvitaan suomalaisille työmarkkinoille. Maahanmuuttajat ovat ulkomailla syntyneitä, Suomeen muuttaneita henkilöitä. Maahanmuuttajat pitäisi saada sijoittumaan pysyvästi työelämään ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Tärkeätä olisi, että maahanmuuttajat pääsisivät koulutustaan vastaaviin työpaikkoihin. Yritysten pitäisi nähdä ulkomaalaiset työntekijät mahdollisuutena kansainvälistymiseen ja viennin edistämiseen. Työn perusteella maahan pysyvästi muuttaneita Työ- ja elinkeinoministeriö arvelee oleva 5–10 % maahan muuttaneista. Työntekijän oleskeluluvan saaneita on 4000–4500 henkilöä. Suomeen töihin tulevia EU:n jäsenmaiden kansalaisia ei tilastoida. (Ehdotus valtioneuvoston periaate-

päätökseksi työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi 2012).

Ulkomaalaisten yrittäjyyttä voidaan määritellä kahdella eri tavalla. Aikaperspektiivin mukaan käsiteltäessä maahanmuuttajien yrittäjyyttä, puhutaan maahan muuttaneen sukupolven yrittäjyydestä. Etninen yrittäjyys tarkoittaa toisen tai sitä seuraavan sukupolven yritystoimintaa. Kun määrittelytavaksi otetaan voimavarojen hyödyntäminen, niin kenen tahansa ulkomaalaisen yritystoiminta katsotaan maahanmuuttaja yrittäjyydeksi. Etninen yrittäjyys tässä tapauksessa on etnistä taustaa hyödyntävää yritystoimintaa. Maahanmuuttajia pidetään innovatiivisina, koska heillä on kokemusta ainakin kahdesta eri kulttuurista. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

3.1 Ulkomaalaiset Suomessa

Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2012 lopussa 5 426 674 henkilöä. Naisia oli noin 100 000 enemmän kuin miehiä. Väkiluku on kasvanut vuoden aikana 25 407 henkilöllä. Suomen kieli oli äidinkielenä 89,7 % väestöstä, ruotsinkielisiä oli 5,9 % ja muita kieliä 4,9 %. Suurin ryhmä oli venäjää äidinkielenä puhuvat, heitä oli 62 554. Muita yli 10 000 henkilön käyttämiä kieliä oli viro, somali, englanti ja arabi. Pääkaupunkiseudun asukkaista oli 11,8 % vieraskielisiä. Prosenttiluku pienenee pohjoisemmaksi mentäessä. (Väestörakenne 2012 2013.)

Taulukossa 1 olen verrannut väestörakenteen ja äidinkielen sidonnaisuutta nyt ja kymmenen vuotta sitten. Suomenkielinen väestö on lisääntynyt. Prosentuaalinen osuus suomenkielisistä on laskenut ja vieraskielisten osuus kasvanut. (Väestörakenne 2012 2013).

TAULUKKO 1. Väestörakenne kielen perusteella (Tilastokeskus 2012)

Vuosi	Kieli							
	Koko väestö	Suomenkieliset	Ruotsinkieliset	Saamenkieliset	Muut kielet yhteensä	Suomenkielisten osuus %	Ruotsinkielisten osuus %	Vieraskielisten osuus %
2002	5 206 295	4 797 311	290 251	1 720	117 013	92,1	5,6	2,2
2012	5 426 674	4 866 848	290 977	1 900	266 949	89,7	5,4	4,9

Tilastokeskuksen tiedon mukaan vuonna 2012 Suomen kansalaisuuden sai 9 090 vakinaisesti asunutta ulkomaalaista. Suomen kansalaisuuden voi saada kun on asunut vakituisesti Suomessa kuusi vuotta. Jos on avioliitossa suomalaisen kanssa ja asuu Suomessa, Suomen kansalaisuuden voi saada jo kolmen vuoden asumisen jälkeen. (Suomen kansalaisuuden saamiset 2012).

3.2 Ulkomaalaiset yrittäjät

Suomalaista yritysmaailmaa on vilkastuttanut erityisesti 2000-luvulla maahanmuuttajat. Heillä on vahva yrittäjyyden perinne ja matalampi riskinotonkyky kuin suomalaisilla. Maahanmuuttajiksi valikoituu riskejä kaihtamattomia henkilöitä, koska muutto uuteen maahan on jo osoitus riskinottokyvystä. Toki kansalaisuuksilla on eroja yrittäjyysaktiiviteetissa ja toimialoilla, joihin he suuntautuvat. Yrittäjyysaktiiviteetti vaihtelee suuresta eri maahanmuuttaja ryhmien välillä. Esimerkiksi afrikkalaiset eivät ryhdy yrittäjiksi yhtä helposti kuin aasialaiset. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

Ulkomaalaisten omistamat yritykset ovat sijoittuneet suurimmaksi osaksi Etelä-Suomeen. Pääkaupunkiseutua pidetään ulkomaankaupan ja talouselämän keskuksena, alueella toimii ulkomaankauppaa käyviä tukku- ja agentuuriyrityksiä. Uudellamaalla yritykset ovat keskimääräistä suurempia niin henkilöstöltään kuin liikevaihdoltaan,

verrattuna muun Suomen ulkomaalaisten perustamiin yrityksiin. Etelä-Karjalan ulkomaalaisten yritysten määrään vaikuttaa EU:n raja-aseman läheisyys. Pohjanmaan rannikolla vaikuttaa Ruotsin läheisyys ja pakolaisten vastaanottokeskukset. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

Vuonna 2006 Kauppa- ja teollisuusministeriö selvitti, kuinka maahanmuuttajien yrittäjyyttä voisi edistää. Tuloksena oli, että yleisen yrittäjäneuvonnan lisääminen auttaa parhaiten myös maahanmuuttajien yrittäjyyttä. Ei kannata luoda omaa järjestelmää maahanmuuttajia varten. Yleisessä yritysneuvonnassa on päteviä asiantuntijoita, jotka osaavat neuvoa myös maahanmuuttajia. Käytännön ehdotuksena oli yrittäjien elinkeino- ja oleskelulupamenettelyjen yhtenäistäminen ja yksinkertaistaminen. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

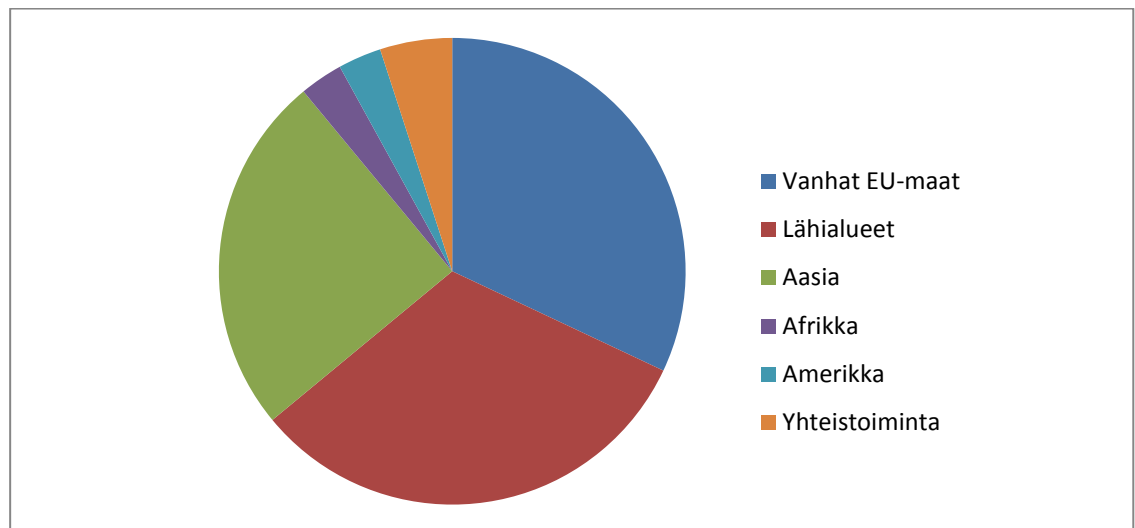
Ulkomaalaisten yrittäjien joukossa on myös pakkoyrittäjiä. He ovat päätyneet yrittäjiksi, koska eivät ole saaneet koulutustaan vastaavaa työpaikkaa. Esteenä on voinut olla esimerkiksi puutteellinen kielitaito, koulutusta ei tunnusteta tai työnantajien ennakoluulot. Tästä esimerkkinä mainitaan insinöörit, jotka toimivat pitsakokkeina. Nämä ovat kuitenkin hyvin harvinaisia tapauksia. Useimmat maahanmuuttajat ovat tyytyväisiä uravalintaansa yrittäjäksi ryhtymiseen eivätkä haaveile palkkatyöstä. Tosin yritystoiminta koetaan byrokraattiseksi vastamuuttaneelle, vaikeita asioita voivat ovat esimerkiksi: kieli, kulttuuri- ja talousasiat sekä paikalliset oikeusmenettelyt. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

3.3 Ulkomaalaisten perustamat yritykset Suomessa

Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 322 232 yritystä. Yrityksistä 247 785 eli 93,1 prosenttia työllisti alle 10 työntekijää. Tähän ryhmään suurin osa ulkomaalaisten perustamista yrityksistä kuuluu. Ulkomaalaisten yrityksiä ei ollut tähän erikseen tilastoitu. (Yrittäjyys Suomessa 2013.)

Maahanmuuttajien perustamat yritykset vastaavat arviolta 2,5 prosentista koko maan yrityskannasta, siis noin 8000 kappaletta. Pienyrityksissä työskentelee koko perhe, tämän vuoksi henkilöstön tarkka määrittely on hankalaa. Yritykset työllistivät arviolta 15 500 henkeä yrittäjät mukaan lukien. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

Tilastokeskuksen (2007) tietojen avulla kokosin ulkomaalaisten omistamista yrityksistä seuraavan kaavion. Kolmannes yrittäjistä tulee vanhoista EU-maista: etupäässä Ruotsista, Britanniasta, Saksasta ja Tanskasta. Seuraavan kolmanneksen yrityksistä omistaa Suomen lähialueelta tulleet, esimerkiksi venäläiset, norjalaiset, virolaiset ja slaavilaiset. Noin neljännes ulkomaalaisten omistamista yrityksistä kuuluu aasialaisille, kolme prosenttia afrikkalaisille ja saman verran amerikkalaisille. Loput yritykset ovat yhteistoimintayrityksiä. Näiden tiimiyritysten vastuuhenkilöt ovat kotoisin eri Euroopan maista. Muiden maanosien välillä ei ole tämänlaista yhteisyrittäjyyttä. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.) Tilastokeskuksen tiedot ovat vuodelta 2007, sen jälkeen venäläisten osuus on lisääntynyt.

Kuva 5. Ulkomaalaisten omistamat yritykset kansallisuuden mukaan 2007 (Tilastokeskuksen tietojen mukaan 2007)

Vuonna 2008 Suomessa on noin 6400 maahanmuuttajien yritystä. Vuodesta 2000 lähtien ulkomaalaisten yrittäjien määrä on yli kaksinkertaistunut. Maahanmuuttajien yritykset työllistävät n. 20 500 henkilöä, ja niiden liikevaihto on noin 7 miljardia euroa. Nämä yritykset ovat suurimmaksi osaksi kaupan ja palvelualojen yrityksiä. (Suomessa on enemmän yrityksiä kuin koskaan aikaisemmin 2008.)

Etelä-Karjalaan ja Kymenlaaksoon vuosina 2011 ja 2012 perustetuista osakeyhtiöistä oli 17 prosentissa perustajaosakkaana venäläinen henkilö. Kun muutkin ulkomaalaiset otetaan mukaan, kohoaa luku 24 prosenttiin. Tämä on korkeampi luku kuin keskimäärin Suomessa. (Venäläiset tulevat! Täällä päin Suomea jo joka 6. uusi yrittäjä on venäläinen 2013.)

Asiakastiedon tutkimuksen (2013) mukaan, aasialaiset olivat perustaneet 93 ravintola-alan osakeyhtiötä vuosina 2011–2012. Ulkomaalaisten perustamia oli kaikista majoitus- ja ravitsemisalan uusista yrityksistä peräti 27 prosenttia. Virolaiset ovat perustaneet rakennusliikkeitä ja venäläiset kuljetusalan yrityksiä. (Venäläiset tulevat! Täällä päin Suomea jo joka 6. uusi yrittäjä on venäläinen 2013.)

Afrikkalaisten, aasialaisten ja virolaisten yritystoiminta keskittyy pääkaupunkiseudulle, toki muuallakin maassa on toimintaa. Venäläiset, baltialaiset, pohjoismaalaiset ja länsieurooppalaiset ovat levittäytyneet koko maahan. Heidän yrityksistä suurin osa on kaupan- ja palvelualan yrityksiä. Etenkin ulkomaankauppaa harjoittavissa yrityksissä on mukana venäläisiä vastuuhenkilöitä. Afrikasta ja Aasiasta tulleet ovat keskittyneet ravintolatoimintaan, kuten asiakastiedon tutkimuksestakin (2013) kävi ilmi. (Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.)

4 UUSYRITYSKESKUS

Suomi on turvallinen ja toimiva maa yrittäjyydelle. Suomen kilpailukyky perustuu menestyvään yritystoimintaan. Yritysten kilpailukykyyn liittyy tärkeänä osatekijänä liiketoimintaympäristö. Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on luoda Suomesta maailman paras toimintaympäristö yritystoiminnalle. Vankkaan osaamiseen, uudistamiseen ja tehokkaaseen tuotantoon pohjautuvalla toiminnalla Suomi pystyy vastaamaan kansainvälistymisen haasteisiin ja samalla hyödyntäen sen mahdollisuuksia. Uuden menestyvän tuotannon luominen edellyttää ennakkoluulotonta yritystoimintaa ja vahvaa yrittäjyyttä. (Yritykset 2013.)

Suomessa on 32 Uusyrityskeskusta. Uusyrityskeskukset antavat maksutonta yrittäjäneuvontaa. Sillä on resurssit auttaa yritystoiminta alkuun, sekä tukea perustamisen jälkeen kaksi vuotta. Mikkelissä työskentelee 2 yritysneuvojaa. Yritysneuvojilla on omakohtaista kokemusta yrityksen perustamisesta, koska on tärkeää ymmärtää kuinka käytännössä toimitaan. Vuonna 2012 Etelä-Savo sai 205 myönteistä starttirahapäätöstä, näistä 89 tuli Mikkeliin. Kielteisiä päätöksiä ei tullut yhtään. (Pajatsalo 2013.)

4.1 Uusyrityskeskuksen rooli yrittäjäksi ryhtyvälle

Uusyrityskeskuksessa yritysneuvojat neuvovat, opastavat ja avustavat uuden yrityksen perustamisessa. Heiltä saa apua yritysmuodon valitsemiseen, lupa- ja ilmoitusasioiden selvittämiseen sekä liikeidean arviointiin. Uusyrityskeskus on uuden yrittäjän apuna kaksi ensimmäistä vuotta. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2013.)

Uusyrityskeskus järjestää koulutustilaisuuksia henkilöille, jotka ovat yrittäjiksi ryhtymässä. Tilaisuudessa jaetaan tuhti tietopaketti henkilöille, joilla on aikomus aloittaa yritystoiminta. Yritysneuvojat kertovat yrityksen perustamisvaiheista, yhtiömuodoista, liiketoimintasuunnitelman laatimisesta ja talouslaskelmista. (Pajatsalo 2013.)

Yhtiömuodoista kannattaa valita se, joka sopii kyseessä olevan alkavan yrittäjän tarpeeseen. Aloittavan pienyrittäjän on helpoin aloittaa toiminimellä, koska toiminnan laajetessa sen voi muuttaa osakeyhtiöksi. Osakeyhtiöllä on paljon hyviä puolia, esimerkiksi yrittäjän vastuu rajoittuu pääosin vain osakepääomaan. Riskit kannattaa minimoida jo aloitusvaiheessa tekemällä kirjalliset sopimukset yhtiökumppaneiden kanssa. Yhtiökumppaneiden välille saattaa syntyä erimielisyyttä, jos liikevaihtoa ei tulekaan niin kuin on budjetoitu. Markkinoinnin aloittaminen jo ennen yrityksen perustamista ja palveluiden tuotteistaminen sekä selkeä hinnoittelu auttavat yritystä sen alkutaipaleella. (Pajatsalo 2013.)

Koulutusillan aikana saa tietoa aloittavan yrityksen rahoitusmahdollisuuksista. Starttiraha on harkinnanvarainen tuki alkavalle yrittäjälle. Se on tarkoitettu yrittäjän oman toimeentulon turvaamiseksi yritystoiminnan käynnistämisen ja alkuvaiheessa. Myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä on muun muassa että perustettavalla yrityksellä on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan, eikä yritystoimintaa saa aloittaa eikä rekisteröidä ennen kuin starttirahapäätös on myönnetty. Yritysneuvoja kertoi myös Finnveran pienlainasta ja pientakauksesta. Aloittavan yrittäjän kannattaa selvittää myös Ely-keskuksesta, onko mahdollista saada paikallisia tukia. Netissä on rahoitus- ja kannattavuuslaskelma sekä liiketoimintasuunnitelmamalleja, joihin asiakas voi tehdä omat laskelmat. (Pajatsalo 2013.)

4.2 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyössä käytän laadullista tutkimusmenetelmää. Jouni Tuomi ja Anneli Sara-järvi (2009, s. 9) kirjassaan *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* kertovat laadullisen tutkimuksen olevan kuin sateenvarjo, jonka alla on useita erilaisia laadullisia tutkimuksia. Tämän vahvistaa myös Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka (2006) kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien oppimisympäristö sivustollaan KvaliMOTV. Laadullinen tutkimusmenetelmä on hyvin monipuolinen ja lähes jokainen tutkimus on erilainen versio. Tutkimuksen toteuttamiseen vaihtoehtoja on runsaasti. Kaikille tutkimuksille on kuitenkin yhteistä asioiden ja ilmiöiden tutkiminen. Laadullinen tutkimus yleensä rakentuu aikaisemmasta tutkimuksesta, empiirisestä teoriasta ja tutkijan omista ajatuksista. Määrällinen tutkimus perustuu teoriaan ja mittaustuloksiin sekä tutkijan omiin ajatuksiin. (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.)

Jari Eskola ja Juha Suoranta (2005) kirjassaan *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*, kertovat etteivät laadullinen ja määrällinen tutkimus ole toistensa vastakohtia. Usein niitä kuitenkin on verrattu toisiinsa vastakohtina. Eskolan ja Suorannan (2005) mielestä on parempi tutkimusmenetelmiä verratessa ottaa huomioon menetelmien käyttökelpoisuus tutkittavassa aineistossa. (Eskola ja Suoranta 2005, 7–14.)

Laadullisen tutkimuksen aineiston voi hankkia monella tavalla. Ehkä eniten käytetty on haastattelu. Se voi olla yksilö-, ryhmä-, tai puhelinhaastattelu. Ryhmähaastattelussa tulee esille ihmisten välinen vuorovaikutus. Aineiston voi hankkia myös havainnoimalla ympäristöä tai tiettyä asian tilaa. Eläytymismenetelmä on myös eräs aineiston hankkimismuoto. Se tarkoittaa, että henkilö joutuu roolileikkiin tai eläytyy johonkin tilanteeseen ja kirjoittaa kokemuksistaan. (Eskola ja Suoranta 2005, 84–113.)

Kun aineisto on koossa, se täytyy tulkita. Aineiston tulkinnalla haetaan selkeyttä ja jotain uutta tietoa tästä tutkittavasta ongelmasta. Eskola ja Suoranta (2005) kertovat aineiston käsittelystä ja siitä tehtävistä tulkinnoista. Aineisto puretaan tarkoituksenmukaisesti ja analysoidaan tarvittavalla tavalla. Jos aineisto puretaan hyvin tarkasti, esimerkiksi äänensävyt otetaan huomioon, haastattelun lisäksi voi koko haastattelutilanteen analysoida. (Eskola & Suoranta 2005, 137–155.)

4.3 Haastattelut

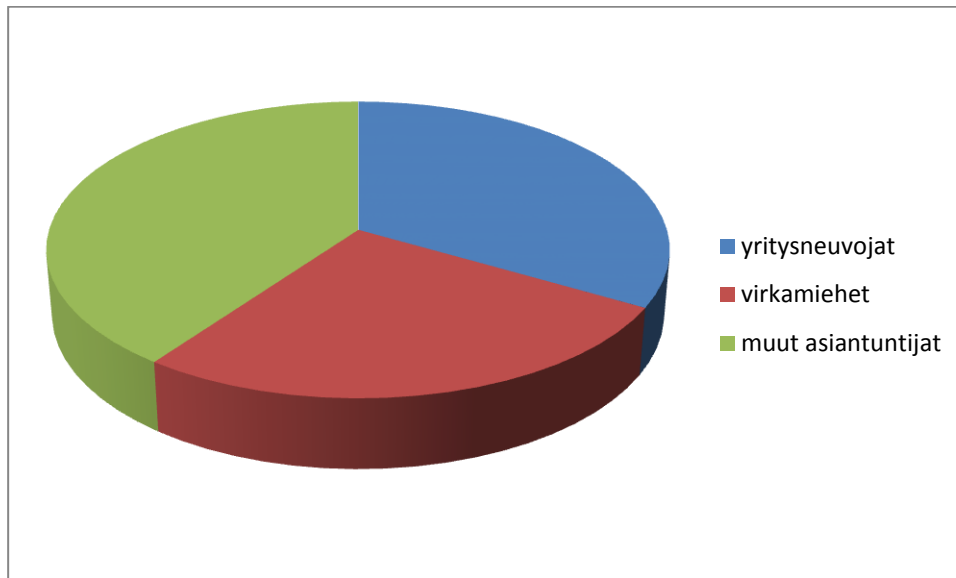
Tutkimusaineiston kerään haastattelemalla. Laadullinen tutkimus on osallistuvaa, koska tutkija osallistuu haastatteluun haastattelijana. Tarkoituksena on tehdä tarkka ja perusteellinen kuvaus yrityksen perustamisprosessista EU:n tai ETA:n ulkopuolisille henkilöille. Teoreettisen viitekehyksen perusteella Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuoliset kansalaiset tarvitsevat erityisiä lupia päästäkseen sisämarkkina-alueelle ja aloittaakseen yritystoiminnan. Haastattelujen tavoitteena on tuottaa tutkittua tietoa tutkimuskohteesta niin, että on mahdollista tehdä kaavio tai opas. Haen aineistosta tietoa, kuinka käytännössä lupa-asiat hoidetaan täällä Mikkelissä. Tässä on otettava myös huomioon, että tilanne voi olla aivan erilainen jo jonkin ajan kuluttua. Valitsen haastateltavat tarkasti harkinnanvaraisella otantamenetelmällä. Valintaan vaikuttaa haastateltavan työnkuva. Haastateltavan on työskenneltävä asiakaspalvelussa, jossa joutuu kanssakäymisiin maahanmuuttajien kanssa. Uskon, että näin saan parhaiten tietoa tästä tutkittavasta lupaprosessista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tarkalla haastateltavien valinnalla pyrin siihen, että saan mahdollisimman tarkkaa paikallista tietoa. Toki joudun puhelimen välityksellä haastattelemaan muun muassa Patentti- ja rekisterihallituksen ja Maahanmuuttoviraston henkilöitä, koska Mikkelissä ei ole näiden virastojen toimipistettä. Kaikki haastattelut ovat puolistrukturoituja teemahaastatteluja. Haastateltava saa vastata kysymyksiin aivan miten haluaa. Kysymykset valitsen sen aihealueen mukaan, mikä tema on sopivin haastateltavalle. Kysymykset ovat liitteessä 1. Kaikki kysymykset ovat avoimia. Pyrin tekemään kysymykset sellaisiksi, etteivät ne olisi johdattelevia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Haastateltavien määrän ratkaisi saturaatio eli kylläntyminen. Se tarkoittaa, että haastateltavien vastaukset alkavat olla hyvin samankaltaisia. Haen tutkimusaineiston vastauksista homogeenisuutta. Tietysti voisi edetä vielä syvempään tutkimukseen, mutta tähän tutkimukseen käytettävä aika on rajallinen. (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 87.)

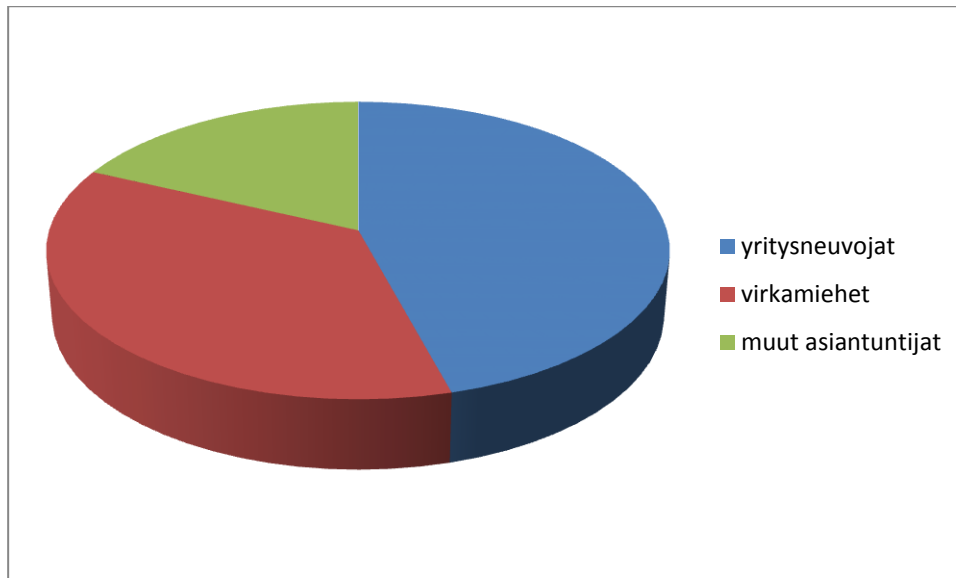
Ensimmäisen haastattelun toteutin kesäkuussa ja viimeisen marraskuussa. Sovin sähköpostin välityksellä tai henkilökohtaisen käynnin yhteydessä haastatteluajankohdan. Sen jälkeen tutustuin kyseessä olevan viraston tai yhteisön verkkosivuihin, valitsin

kysymykset ja tulostin haastateltavalle kysymykset. Puhelinhaastattelua varten postitin sähköpostilla kysymykset haastateltavalle. Haastateltavia oli kokonaisuudessaan 15 henkilöä. Haastattelun jälkeen puhtaaksikirjoitin vastaukset esittämiini kysymyksiin. Tallensin vastaukset ja käsittelin ne teemoittain. Seuraava kuva selventää henkilömäärän jakautumista eri ammattiryhmiin. Asiantuntijoita (esimerkiksi pankin asiakasneuvoja) oli lukumääräisesti eniten ja virkamiesten määrä oli pienin.

KUVA 6. Haastateltavien määrän jakautuminen eri ryhmiin.

Haastattelut kestivät 15–90 minuuttia. Keskimääräinen haastattelu-aika oli 43 minuuttia. Seuraava kuva selventää ajankäyttöä. Lähes puolet ajasta kului eri yhteisöjen ja organisaatioiden yritysneuvojia haastatellessa. Lupaviranomaisten haastatteluun kului reilu kolmasosa kokonaishaastatteluajasta ja muiden asiantuntijoiden haastatteluun kului alle viidesosa kokonaishaastatteluajasta.

KUVA 7. Kokonaishaastatteluajan jakautuminen eri ryhmiin.

Näistä kuvista voidaan todeta johtopäätöksenä, vaikka muita asiantuntijoita oli määrällisesti enempi kuin virkamiehiä tai yritysneuvoja, heidän haastatteluihin käytetty kokonaisaika oli pienin. Virkamiesten haastattelut ovat tiettävästi olleet pitkiä, koska virkamiehiä oli määrällisesti vähiten.

4.4 Haastattelujen tulokset

Suomessa noudatetaan oikeusvaltioperiaatetta, tämän vuoksi haastattelujen tulokset ovat yhtenäisiä verrattuina viraston tai yhteisön verkkosivuihin. Toimeksiantaja halusi, että otan lähtökohdaksi ihmisen. Tapaus A on opiskelija, joka opiskelee Mikkelissä, mutta kotipaikka on sisämarkkina-alueen ulkopuolella. Tapaus B, on henkilö joka asuu ja elää EU:n ja ETA:n ulkopuolella. Käytin näitä henkilöitä esimerkkeinä haastatteluissa.

Tapaus A on opiskelija, joka halusi perustaa yrityksen. Ainoa käytännössä toimiva vaihtoehto on perustaa osakeyhtiö ja työskennellä opiskeluaikana sallittu tuntimäärä (20 tuntia viikossa). Jos yksi varsinainen jäsen asuu EU:n tai ETA-alueella, niin yhtiön pitää nimetä edustaja, joka asuu pysyvästi Suomessa. Jos yksi varsinainen jäsen asuu pysyvästi Suomessa, edustajaa ei tarvita. A:n pitää hakea työntekijän oleskelulupaa. Toisaalta oleskeluluvan muutos opiskelijasta työntekijäksi ei ole mitenkään varma myönteinen päätös. Myöskään opiskelun loppuvaiheessa ei kannata perustaa yritystä, ennen kuin oleskelulupa-asiat ovat kunnossa. Eräs haastateltava kertoi ”pitää

opiskella, kun on sitä varten tullut. Statusta ei voi välillä vaihtaa”. Opiskeluaikana kannattaa opiskella myös suomenkieltä, tutustua suomalaiseen kulttuuriin ja liiketoimintaympäristöön. Jos on mahdollista, niin jo opiskeluaikana kannattaa työskennellä opiskeltavalla alalla. Työkokemus antaa hyvät resurssit yrityksen perustamiseen.

Tapaus B on henkilö, joka asuu ja elää EU:n ja ETA:n ulkopuolella. Tälle henkilölle jäi ainoaksi käytännössä toimivaksi yritysmuodoksi osakeyhtiö. Jos yksi varsinainen jäsen asuu pysyvästi EU:n tai ETA-alueella, niin yhtiön pitää nimetä edustaja, joka asuu pysyvästi Suomessa. Jos yksi varsinainen jäsen asuu pysyvästi Suomessa, edustajaa ei tarvita. Yrittäjälle pitäisi jäädä yritystoiminnasta noin tuhat euroa kuussa.

Haastatteluista kävi ilmi, että maahanmuuttajille on tarjolla runsaasti palveluja. Suomalaista liiketoimintaympäristöä ja infrastruktuuria arvostetaan, työnteko on tuottavaa ja tuloksellista. Viranomaiset ovat avuliaita ja neuvovia, he ovat yhteistyökumppaneita yrittäjälle. Viranomaisten yhteistoiminta on nopeaa ja joustavaa. Suomessa ulkomaalainen pärjää yrittäjänä kun tekee töitä, on rehellinen sidosryhmilleen ja toiminta on läpinäkyvää. Haastattelujen tuloksena syntyi erillinen opas yritysneuvojille. Oppaassa on yksityiskohtaisempaa tietoa ja kaaviot yrityksen perustamisprosessista yhtiömuodoittain. Opas on tehty toimeksiantajan toiveiden mukaan.

Oleskeluluvat

Maahanmuuttoviraston ja poliisin sivustoilla on kattavasti tietoa oleskeluluvista, mutta haastattelut tuovat tähän paikkakuntaakohtaista tietoa. Oleskelulupa on tärkein lupa, jonka yrittäjäksi aikova tarvitsee. Tätä lupaa haetaan Suomen edustustosta jo ennen maahan tuloa. Jos on jo Suomessa, lupaa haetaan paikalliselta poliisilaitokselta. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Oleskelulupaa haetaan sen mukaan, mikä tarkoitus on oleskelulla, esimerkiksi opiskelu, työnteko tai elinkeinonharjoittaminen. Työntekijän ja elinkeinonharjoittajan oleskelulupa sisältää osapäätöksiä. Lappeenrannan työ- ja elinkeinotoimisto antaa osaratkaisun työntekijän oleskelulupa. Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ely-keskus, antaa osaratkaisun elinkeinonharjoittajan oleskelulupa. Ensimmäisissä luvissa osaratkaisunsa antaa Maahanmuuttovirasto, jatkolupahakemuksissa paikallinen poliisi. Oleskelulupapäätöksen saamiseen voi kulua jopa kuusi kuukautta.

Kotikunta

Kotikuntalaki (1994) ohjaa maistraatin toimintaa. Maistraatti kirjaa kotikunnaksi sen, mitä oleskeluluvan perusteella poliisiviranomainen on päättänyt. EU:n tai ETA:n ulkopuolinen henkilö voi saada kotikunnaksi Mikkelin, jos hänellä on voimassa oleva jatkuvaan tai pysyvään oleskeluun oikeuttava lupa, tai hän on sellaisen perheen jäsen, jolla on kotikunta Mikkelissä tai hänellä on yhden vuoden tilapäinen oleskelulupa ja hänellä on tarkoitus olosuhteet kokonaisuudessa huomioon ottaen jäädä tänne vakinaisesti asumaan. Tähän hän tarvitsee todistukseksi esimerkiksi toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen.

Patentti- ja rekisterihallituksen lupakäytäntö

EU:n tai ETA:n ulkopuolinen henkilö voi perustaa yrityksen, jos saa Patentti- ja rekisterihallitukselta erityisluvan. Käytännössä toimivampaa on hakea oleskelulupaa ja sen perusteella perustaa yritys. PRH:n lupakäytäntö on erittäin tiukka. Lupia on harvoin myönnetty. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta säätelee Patentti- ja rekisterihallituksen lupakäytäntöä. Laki on vuodelta 1919. Erityisesti 1§ on ankara ja se määrittelee tarkasti, kuka saa elinkeinoa harjoittaa Suomessa. Pykälät 5 ja 7 antavat jotain mahdollisuuksia kuitenkin. (Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 1919.)

Yrityskohtaiset luvat

Suomessa on elinkeinoja joiden harjoittaminen vaatii erillisen luvan, ilmoituksen tai rekisteröinnin. Yleensä nämä elinkeinot liittyvät ihmisten terveyteen, turvallisuuteen tai varallisuuteen. Nämä yrityskohtaiset luvat käsitellään kuten suomalaisten aloittavien yritysten perustajien luvat.

Muuta

Muu toiminta viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa on samanlaista kuin minkä tahansa suomalaisen yrityksen toiminta. Viranomaisten kanssa asioidessa virallisia kieliä ovat suomenkieli ja ruotsinkieli (tosin harvinainen Mikkelissä), joissakin tapauksissa käy englanninkieli. Jos asiakirjoja pitää kääntää kielestä toiseen, kielenkääntäjänä on oltava virallinen kielenkääntäjä ja asiakirjat on oltava virallisesti oike-

aksi todistettuja. Jos tarvitaan todistuksia virastoille tai muille toimitahoille, on syytä ottaa yhteyttä kyseessä olevaan virastoon ja selvittää tarkasti mitä liitteitä hakemukseen tulee laittaa mukaan, kuinka käsittelymaksu maksetaan ja edellytetäänkö henkilökohtaista käyntiä virastossa. Näillä toimenpiteillä saa nopeammin päätöksen hakemukseen.

5 OPAS YRITYSNEUVOJILLE

Opinnäytetyön erillisenä liitteenä syntyi opas: Yrityksen perustamisprosessi, kun asiakas tulee EU:n tai ETA:n ulkopuolelta. Opas on koottu haastatteluaineiston perusteella ja lupaprosessiin perehtymällä. Opas tulee Mikkelin seudun Uusyrityskeskukseen yritysneuvojen käyttöön. EU:n tai ETA:n ulkopuoliset aloittavat yrittäjät ovat vielä aika pieni asiakaskunta Mikkelin seudulla. Toimeksiantaja kertoi, että tieto tästä asiasta on hajallaan verkossa. Totesin asian olevan juuri niin kuin toimeksiantaja sanoi. Oppaan kokoaminen oli kuin palapelin kokoamista.

Opas alkaa kaavioilla. Toimeksiantaja halusi oppaan alkuun kaaviot, koska se helpottaa kokonaiskuvan hahmottamista. Yksinkertaisinta oli sommitella kaaviot yritysmuodoittain. Tässä oppaassa en käsittele yritysmuotoja, koska yritysneuvojille se ei toisi mitään uutta. Tärkeintä on, että tällä kuvauksella helpotetaan yritysneuvojen työtä ja edistetään uusien EU:n ja ETA:n ulkopuolisten yritysten perustamista.

Opas tulee Uusyrityskeskukseen sähköisessä muodossa. Siitä voi tallentaa varmuuskopion. Opas on tehty tämänhetkisten tietojen mukaan. Oppaan tiedot on koottu marraskuussa 2013. Opasta tulisi päivittää, jotta linkit säilyisivät toimivina ja se olisi käytökelpoinen. Viisumiudistus tulee voimaan vuonna 2017. Sen vaikutusta tähän oppaaseen ei kukaan voi ennustaa.

Tulosten luotettavuus

Tutkimusmenetelmien luotettavuutta ja pätevyyttä käsitellään validiteetti ja reliabiliteetti käsitteiden kautta (Tuomi ja Sarajärvi 2009). Validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa on tutkittu juuri sitä mitä on luvattu. Haastattelujen kaikki kysymykset ovat opinnäytetyön liitteenä 1. Kysymykset ovat selkeitä ja ymmärrettäviä. Niiden perus-

teella voidaan todeta, että vastausten odotetaan tuovan jotakin ratkaisua toimintaprosessikaavion tekemiseen. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta. Haastateltavina oli yritysneuvoja, asiantuntijoita ja virkamiehiä. Koska Suomessa noudatetaan oikeusvaltioperiaatetta, näihin kysymyksiin saataisiin samat luotettavat vastaukset, vaikka eri henkilö suorittaisi tutkimuksen. Jos tutkimus toteutettaisiin josakin toisella paikkakunnalla Suomessa, vastaukset olisivat silti pääosin yhtenäiset. Reliabiliteettiin vaikuttavia asioita olisivat aika ja muuttuva lainsäädäntö. Ajan kuluessa saatetaan lainsäädäntöä muuttaa tai toimintatapoja uudistaa. Nettilähteille saattaa tulla uusia osoitteita, linkkejä tulisi päivittää tarvittaessa. Vuonna 2017 viisumi uudistus saattaa tuoda jotain muutoksia tähän oppaaseen. Tutkimustulokset ovat luotettavat, koska näin asiat menevät täällä Mikkelissä. Suomessa noudatetaan oikeusvaltioperiaatetta, tämän vuoksi vastaukset olivat yhtenäisiä verkkosivujen tietojen kanssa. (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 136–137.)

5.1 Opas yritysneuvojen käyttöön

Opinnäytetyön erillisenä liitteenä syntyi opas Mikkelin seudun Uusyrityskeskukseen yritysneuvojille. Tärkeintä on, että tällä oppaalla, prosessikuvauksella, helpotetaan yritysneuvojen työtä, kun asiakas tulee EU:n tai ETA:n ulkopuolelta. Toivon, että oppaalla edistetään uusien EU:n ja ETA:n ulkopuolisten henkilöiden yritysten perustamista.

Opas on tehty tämänhetkisten tietojen mukaan ja toimeksiantajan toiveiden mukaan. Sähköisessä muodossa oleva opas on helppokäyttöinen. Siitä voi tallentaa varmuuskopion. Jotta opas säilyisi käyttökelpoisena, sitä pitäisi päivittää. Se on hyvin tärkeää, koska nettiosoitteet ja toimintatavat voivat muuttua, lainsäädäntöön saattaa tulla muutoksia.

Oppaassa on lähtökohtana, että yritysneuvojan mielestä asiakkaan liiketoimintasuunnitelma on ainakin yhtä hyvä kuin vastaavalla suomalaisella yrityksen perustajalla. Sisällysluettelo on ryhmitin asiakokonaisuudet teemoittain. Opas alkaa kaavioilla yritysmuodoittain. Kaaviossa on hyperlinkkejä, joiden avulla pääsee nopeasti oppaan selityksensä. Kaaviossa käytettyjen nuolien liikennevaloväri on suuntaa-antava. Kannattaa seurata vihreää nuolta.

Ensin on selvítettävä asiakkaan pysyvä kotikunta. Käytännössä tärkein lupa, jonka EU:n tai ETA:n ulkopuolelta tuleva asiakas tarvitsee, on oleskelulupa. Yrityksen perustaminen on helpompaa, jos yrittäjäksi aikovalla on jo jotain suhteita Suomeen tai paikkakunnalle, johon hän aikoo perustaa yrityksen. Lupaprosessia nopeuttaakseen hakemukset on täytettävä huolellisesti ja tarvittavat liitteet laitettava mukaan.

Haastatteluista kävi ilmi, että tietoa on paljon ja kaikki haastateltavat suhtautuivat positiivisesti haastatteluun. Haastateltavat toivottavat tervetulleeksi uudet yrittäjät. Erillisen liitteen, oppaan, kirjoitin teemoittain. Haastattelujen vastaukset yhdistin teemoittain, se toi selkeyttä oppaaseen. Laitoin hyperlinkkejä eri viranomaisten ja yhteisöjen sivuille, jos yritysneuvoja haluaa tarkemmin perehtyä asiaan.

5.2 EU:n tai ETA:n ulkopuoliset yritysneuvojan asiakkaana

Mikkelin seudulla asiakaskunta muodostuu pääosin suomalaisista yrityksen perustajista. Maahanmuuttajat ja ulkomaalaiset ovat vain pieni asiakasryhmä. Uusyrityskeskus on ammattilainen yrityksen perustamisessa. Kun asiakas tulee EU:n tai ETA:n ulkopuolelta, yrityksen perustaminen on haasteellista. Erillisessä liitteessä on tarkemmat tiedot lupaprosessista.

Ensimmäisenä pitää selvittää, mikä on asiakkaan pysyvä kotipaikka. Jos kotipaikka on Suomessa tai Euroopan talousalueella, hänellä on sama oikeus kuin suomalaisilla aloittaa yritystoiminta. Jos kotipaikka asia on epäselvä, kannattaa asia selvittää maistraatista. Jos pysyvää kotipaikkaa ei ole Suomessa, kannattaa selvittää oleskelulupa-asiat.

Yritysneuvojan kannattaa hahmottaa kokonaiskuva asiakkaasta ja perustettavasta yrityksestä. Oleskelulupaa pitää hakea yritysmuodon mukaan. Jos oleskelulupaan liittyy yrityksen perustamista, se olisi hyvä laittaa vireille samaan aikaan. Jos asiakas on oikeutettu starttirahaan, starttirahahakemus on silloin ensimmäinen yritystoiminnan hakemus.

Jos päätyy hakemaan Patenti- ja rekisterihallituksen poikkeuslupaa, hakemus on vapaamuotoinen. PRH-sivustolta kannattaa tarkistaa, mitä liitteitä tulee olla hakemuksessa. Hakemusmaksu peritään vain ratkaistuista luvista. Asiakkaalle kerrotaan en-

nakkoratkaisu. Jos se on kielteinen, asiakas voi toimittaa lisäselvityksiä tai vetää hakemuksen pois. Jos asiakas haluaa että lupa-asia ratkaistaan, hän joutuu maksamaan hakemusmaksun.

Yhteenveto toimenpidesuunnitelmista

Haastatteluja purkaessa totesin, että lukumääräisesti on paljon henkilöitä, jotka auttavat yrityksen perustamisessa. Erikseen ei ole henkilöitä, jotka olisivat keskittyneet ulkomaalaisiin. Tärkeintä on kuitenkin osata löytää suuresta massasta ja isoista organisaatioista ne henkilöt, jotka ovat työssään tekemisissä ulkomaalaisten kanssa. Haastatteluista ilmeni, että Uusyrityskeskusten kannattaisi jakaa tietojaan toisille yksiköille. Kaakkois-Suomessa, Etelä-Suomessa ja kasvukeskuksissa kuten Jyväskylässä on määrällisesti enemmän ulkomaalaisten perustamia yrityksiä kuin pienemmällä paikkakunnilla. Tästä johtuen heillä on enempi kokemusta myös poikkeustapauksiin, kuin pienemmällä paikkakunnilla. Jos ulkomaalaisia aloittavia yrittäjiä on useampia, heille voi järjestää oman koulutuksen ja kertoa tarkemmin suomalaisesta liiketoimintaympäristöstä.

Toivon, että tästä on hyötyä Mikkelin seudun Uusyrityskeskukselle ja että tämä opas helpottaisi yritysneuvojien työtä. Toivon myös, että uusia yrityksiä syntyisi, se loisi kilpailua yrittäjien kesken ja toisi asiakkaille runsaasti valikoimaa ja vaihtoehtoja.

5.3 Kokonaisuus prosessikaaviona

Oppaassa on esitetty yrityksen perustaminen prosessikaaviona. Pyrin mahdollisimman yksinkertaiseen esitystapaan. Oleskeluluvan peruste määritellään yritysmuodoittain, tämän vuoksi kaaviot on myös ryhmitelty yritysmuodoittain. Kaavion hyperlinkit ohjaavat oppaan tekstiosaan. Tekstiosassa selvennän kaavioita. Tekstiosassa on linkkejä verkkosivuille, jos yritysneuvojat haluavat tarkemmin perehtyä asiaan. Kokosin oppaan tutkimuksessa saadun aineiston perusteella ja toimeksiantajan toiveiden mukaan.

Prosessikaavio sopii hyvin viitekehykseen. Viitekehyksessä perehdyin Euroopan unionin alueella pysyvästi asuvien henkilöiden vapauksiin, alueen ulkopuolisilla ei ole näitä vapauksia. Sisämarkkina-alueella on jäsenvaltioiden kansalaisilla neljä liikkumisen perusvapautta ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääoman. Laajalla sisämarkki-

na-alueella liikkuminen on helppoa ja nopeaa. Tästä johtuen EU-rajat ylittävä toiminta on luvanvaraista. Ennen kuin EU:n ulkorajan läpi pääsee henkilö, tavarat, palvelut tai pääoma, ne tarvitsevat asianmukaisia ja virallisia asiakirjoja. Jollakin tavalla pitää tehdä raja-alueella vakituisesti asuvien ja muiden kansalaisten välillä. Toinen teoreettisen viitekehyksen aihe oli ulkomaalaiset Suomessa. Vaikka EU on tiivis sisämarkkina-alue, on silti mahdollista muuttaa EU:n tai ETA:n ulkopuolelta Suomeen ja aloittaa yritystoiminta. Suomen itäraja on samalla EU:n tulliraja. Kaakkois-Suomi on houkuttanut yrittäjiä Virosta ja Venäjältä. Teoriatiedossa oli tutkimusta selventävänä asiana ulkomaalaisten yrittäjien sijoittuminen eri paikkakunnille. Se auttoi haastateltavien valinnassa ja vahvisti samalla tutkimustulosta.

Opas antaa selkeän ja yksinkertaisen kuvan yrityksen perustamisesta EU:n tai ETA:n ulkopuolisille henkilöille. Kuvaus on tehty marraskuussa 2013 voimassa olevien tietojen mukaan. Jokainen yritys käsitellään kuitenkin yksilönä ja jokainen tapaus on ainutlaatuinen.

6 PÄÄTÄNTÖ

Yrityksen perustaminen on haasteellista jo suomalaisille. Se ei sovi jokaiselle. Yrityksen perustamisen vaikeusaste nousee, kun yrittäjäksi haluavan kotipaikka on jossain muualla kuin sisämarkkina-alueella. Uusyrityskeskukset avustavat yrityksen perustamisessa. Mikkelin seudulla aloittavat yrittäjät ovat pääosin suomalaisia. EU:n tai ETA:n ulkopuolelta tulleet henkilöt ovat vielä pieni asiakasryhmä. Siksi selvää toimintamallia ei ole ollut Mikkelin seudun Uusyrityskeskuksessa. Tutkimuksen tuloksista syntyi erillinen opas, jota yritysneuvojat voivat käyttää työssään. Toivoisin, että tästä työstä on hyötyä yritysneuvojille ja opas helpottaisi yritysneuvojen arkea.

Mielestäni tässä opinnäytetyössä sain vastauksen tutkimusongelmaani. Ongelmana oli ohjeistuksen puuttuminen, kun yrityksen perustava henkilö tulee EU:n tai ETA:n ulkopuolelta. Vastauksena syntyi opas yritysneuvojille.

Painettua tuoretta tietoa löytyi vähän, internetissä tietoa oli sitäkin enempi. Tietolähteisiin piti suhtautua kriittisesti ja ne piti valikoida huolella. Lappeenrannan seudulla on tehty opinnäytetyö maahanmuuttajien yritystoiminnasta ja yritystoiminnan laajuus-

desta. Joensuun seudulla oli tutkittu maahanmuuttajayrittäjyyttä ja kulttuurien vaikutusta yritystoimintaan. Tämä näkökulma aiheeseen oli aivan uusi.

Aluksi tuntui, että lupaviidakko on suo johon uppoan. Toimeksiantajalta sain tarvittavat perustiedot ja hyödyllisiä nettiosoitteita. Uusyrityskeskus järjestää kerran kuussa yrittäjiksi aikoville tietoiskun, koulutusillan. Osallistuin iltaan ja sain tuhdin tietopakettin yrittäjyydestä.

Tämän opinnäytetyön mukana tutustuin Euroopan unioniin, sen historiaan ja nykypäivän toimintaan. EU:n -sivustoilla on paljon suomenkielistä materiaalia, englanninkielellä löytyy vielä runsaampi tarjonta. Sain hyvän päivityksen Euroopan unionista, sen historiasta ja toiminnasta. Euroopan unioni ja Euroopan talousalue ovat voimakkaita ja merkittäviä markkina-alueita. Maat toimivat hyvin yhdessä. Vuosien saatossa kansakunnat ovat oppineet toimimaan yhteisvastuullisesti ja kokonaisvaltaisesti. Yhteistoiminnalla kansantaloudet ovat saaneet taloudellista kasvua. Aihe vei mukanaan. Syvennyin Euroopan unionin organisaatioon, mutta siitä ei ollut mitään hyötyä tähän työhön. Tutustuin liian tarkasti Euroopan unioniin ja jouduin karsimaan tekstiä. Nyt tiedän väylät, joiden kautta löydän tarvittavaa EU-tietoa. Haasteellista oli löytää tietoa ulkomaalaisista. Siihen ryhmään otetaan mukaan myös EU:n alueella pysyvästi asuvat.

Euroopan sisämarkkinoita opetellessa tuli mieleen, että onko jokainen kansalainen tietoinen vapaan liikkuvuuden mahdollisuuksista. Riippuvuus sisämarkkina-alueen jäsenmaista on samalla rasite, jos kaikki ei menekään niin kuin on oletettu. Sisämarkkinoiden vapaasta liikkuvuudesta saattaa olla haittaakin, siinä kansalliset ja paikalliset toimijat saattavat jäädä jalkoihin kun isot globaalit yritykset valtaavat jalansijaa. Ehkä ajan kuluessa arvostetaan paremmin lähialuetta ja palataan pieneen kyläyhteisöön.

EU:n ulkopuolisia kohtaan ollaan aika tylyjä. Toisaalta sen ymmärtää, onhan jo sisämarkkina-alueella paljon asukkaita. Jokin ero pitää olla sisämarkkinoiden asukkaiden ja muiden välillä. Ulkopuoliset eivät helposti pääse sisämarkkina-alueelle. Tämän ymmärtää hyvin kun on kyse laajasta markkina-alueesta. Tämä vahvisti käsitystäni Euroopan yhtenäisyydestä ja tullirajan ylittävän liikkumisen asiakirjoista. Johonkin se raja on vedettävä.

Haastatteluissa oli tärkeää valita kysymykset ja muotoilla vastausta selventävät lisäkysymykset. Haastatteluissa syvennyin täysin asiaan ja se tuntui selkenevän yhä enempi. Haastateltavat ovat todellisia asiantuntijoita lupa-asioissa ja yrityksen perustamisessa.

Tämä oli todella mielenkiintoinen aihe tutkia. Yhteenvetona voin todeta, että Euroopan unionin asiat vaikuttavat jokapäiväiseen elämiseemme, vaikkemme sitä oikein huomaa. Tätä opinnäytetyötä voisi jatkaa yritysnäkökulmasta. Voisi selvittää kuinka EU:ssa yrittäjät yhdessä vaikuttavat yritystoimintaan, ja kuinka suomalaiset yrittäjät ovat verkostoituneet sisämarkkina-alueella. Yrityksistä kannattaisi ottaa mukaan vain pienyrittäjät, alle 10 henkilöä työllistävät.

Ohjaavan opettajan kanssa oli ilo työskennellä. Sovimme ennakkoon tapaamisajan kohdat. Aloitin opinnäytetyön toukokuun lopulla. Alustava aikataulu oli että työ olisi ollut joululomalle mennessä melko valmis ja alkuvuodesta 2014 seminaarissa. Opettaja sanoi syyskuussa, että tämä on valmis ja esitetty jo joululomalle lähettäessä. Suuret kiitokset kaikille!

LÄHTEET

- CE-merkintä 2013. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. www-dokumentti. <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kuluttajaturvallisuus/CE-merkki/Päivitetty> 30.7.2013. Luettu 30.7.2013.
- Economic and Monetary Union (EMU) 2013. European Central Bank. www-dokumentti. <http://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.en.html> Ei päivitystietoa. Luettu 20.8. 2013.
- Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan turvaamiseksi. 2012.Työ ja elinkeinoministeriö. www-dokumentti. http://www.tem.fi/files/33208/periaatepaatos-MUISTIO_VN.pdfPäivitetty 31.5.2102. Luettu 2.6.2013
- EU Globe No Borders 2013.Wikimedia. www-dokumentti http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/de/EU_Globe_No_Borders.svg Päivitetty 12.10.2013. Luettu 12.10.2013
- EU-, Eta-, Efta-, ja Schengen-maat2013. Tulli. www-dokumentti. http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tulli_tutuksi/termit_selviksi/EU_Eta_Efta_Schengen/index.jspPäivitetty 30.5.2013. Luettu 30.5.2013.
- EU-maat yhteisymmärrykseen rajatarkastuksista 2012. Helsingin Sanomat. www-dokumentti. <http://www.hs.fi/politiikka/EU-maat+yhteisymm%C3%A4rrykseen+rajatarkastuksista/a1305573353859>. Julkaistu 7.6.2012. Luettu 11.8.2013.
- EU:n perustajat 2013. Euroopan unioni. www-dokumentti. http://europa.eu/about-eu/eu-history/founding-fathers/index_fi.htm. Päivitetty 16.7.2013. Luettu 16.7.2013.
- EU:n sisämarkkinat 2013. Elinkeinoelämän keskusliitto. www-dokumentti. http://www.ek.fi/ek/fi/yritysten_kv_toiminta/EUn_sisamarkkinat/index.php. Päivitetty 20.7.2013. Luettu 20.7.2013.
- EU:n symbolit ja muuta yhteistä arkea 2008.Ulkoasianministeriö. www-dokumentti <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/download.aspx?ID=36711&GUID={634F64D8-B57F-4724-BECB-064948F08BAE}> Päivitetty 1.12.2008 Luettu 14.8.2013
- Euroopan unioni perustettiin Maastrichtin sopimuksella 1992. Ulkoasianministeriö. www-dokumentti <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?nodeid=37771&contentlan=1&culture=fi-FI#.Uo4bZLE8KUK>. Päivitetty 16.7.2013. Luettu 16.7.2013
- Euroopan unionin luomutunnus 2013. Evira www-dokumentti. <http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/markkinointi+ja+merkinnat/eu+n+luomutunnus/>. Päivitetty 3.11.2013. Luettu 11.8.2013.
- Eu-ympäristömerkki 2013. Ympäristömerkintä Motiva Services Oy. www-dokumentti. <http://eu-ymparistomerkki.fi/>Päivitetty 31.7.2013. Luettu 31.7.2013
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino

Jäsenmaat 2013.Euroopan unioni. www-dokumentti, kartta. http://europa.eu/about-eu/countries/index_fi.htm. Päivitetty 28.5.2013. Luettu 28.5.2013.

Kaupparekisteri 2013.Euroopan komissio. www-dokumentti. https://e-justice.europa.eu/content_business_registers-104-fi.do. Päivitetty 28.9.2013. Luettu 28.9.2013.

Kotikuntalaki 1994.Finlex. www-dokumentti. http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940201?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotikuntalaki_ Päivitetty 27.5.2013. Luettu 27.5.2013

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 1919. Finlex. www-dokumentti. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1919/19190122001>. Päivitetty 27.5.2013. Luettu 27.5.2013

Luvat ulkomailla asuville 2013. Patentti ja rekisterihallitus. www-dokumentti. http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/ulkomaalaisluvut.html#Luvan_hakeminen. Päivitetty 10.10.2013. Luettu 10.10.2013.

Maahanmuuttajat ovat erilaisia yrittäjinä 2013.Tilastokeskus. www-dokumentti. http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-10-26_001.html?s=1. Päivitetty 25.10.2007. Luettu 10.10.2013.

Maahantuonti EU:n ulkopuolelta 2013. Yrittäjät. www-dokumentti <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yrittajatoiminnanabc/kv/maahantuonti-eu-n-ulkopuolelta/>. Päivitetty 12.10.2013. Luettu 12.10.2013

Matkustaminen EU:ssa 2013.Ulkoasianministeriö. Eurooppatiedotus. www-dokumentti http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?nodeid=37773&contentlan=1&culture=fi-FI#.Ugd-L_TyUeE. Päivitetty 11.8.2013. Luettu 11.8.2013

Mitä tarkoittaa oikeusvaltioperiaate? 2013. Nettilaki. www-dokumentti. <http://www.nettilaki.com/a/mita-tarkoittaa-oikeusvaltioperiaate>. Päivitetty ei tietoa. Luettu 3.7.2013.

Oikeus- ja sisäasiat Euroopan unionissa 2013.Ulkoasianministeriö. www-dokumentti <http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?contentId=268004&nodeId=37812&contentlan=1&culture=fi-FI%20-%20UeZ8rPTyUic#.Ugx7UfTyUeE> Päivitetty 15.8.2013. Luettu 15.8.2013.

Pajatsalo, Antti 2013. Uusyrittäjäkeskuksen koulutusilta, tietoisuus yrittäjäksi aikoville. Mikkeli 5.9.2013.

Palvelujen tuonnin lisääntyminen pienensi palvelujen ulkomaankaupan ylijäämää vuonna 2012.Tilastokeskus. www-dokumentti. http://www.stat.fi/til/pul/2012/pul_2012_2013-06-14_tie_001_fi.html. Päivitetty 10.10.2013. Luettu 10.10.2013.

Palvelujen vapaa liikkuvuus 2013. Elinkeinoelämän keskusliitto. www-dokumentti. http://www.ek.fi/ek/fi/yrittajien_kv_toiminta/EUn_sisamarkkinat/palvelujen_vapaa_liikkuvuus.php. Päivitetty 20.7.2013. Luettu 20.7.2013.

Palveluvienti ja – tuonti 2013. Elinkeinoelämän keskusliitto. www-dokumentti.
http://www.ek.fi/ek/fi/yritysten_kv_toiminta/ulkomaankauppa/palveluvienti_tuonti.php. Päivitetty 20.7.2013. Luettu 20.7.2013.

Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2013. Uusyrityskeskukset. www-dokumentti.
 15.8.2013. Luettu 15.8.2013. <http://uusyrityskeskus.fi/neuvontamateriaalit>

Perustietoa Euroopan unionista 2013. Euroopan Unioni. www-dokumentti.
http://europa.eu/about-eu/index_fi.htm. Päivitetty 30.5.2013. Luettu 30.5.2013.

Perustietoa Euroopan unionista, jäsenmaat 2013. Ulkoasianministeriö. www-dokumentti.
http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?contentid=92654&contentlan=1&culture=fi-FI%20-%20.UcrNR_TyWM8#.UdLDtPTyVes. Päivitetty 2.7.2013. Luettu 2.7.2013.

Pääomien vapaa liikkuvuus 2013 a. Elinkeinoelämän keskusliitto. www-dokumentti.
http://www.ek.fi/ek/fi/yritysten_kv_toiminta/EUn_sisamarkkinat/paaomien_vapaa_liikkuvuus.php. Päivitetty 1.9.2013. Luettu 1.9.2013.

Pääomien vapaa liikkuvuus 2013 b. Euroopan parlamentti. www-dokumentti.
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/market/market/article_7194_fi.htm. Päivitetty 1.9.2013. Luettu 1.9.2013.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus>. Päivitetty 3.11.2013. Luettu 3.11.2013

Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus sekä tutkintojen vastavuoroinen tunnustaminen 2013. Euroopan parlamentti. www-dokumentti.
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/market/market/article_7193_fi.htm. Päivitetty 11.8.2013. Luettu 11.8.2013.

Sisämarkkinat 2013. Euroopan Unioni. www-dokumentti.
http://europa.eu/pol/singl/index_fi.htm. Päivitetty 22.7.2013. Luettu 22.7.2013.

Suomen kansalaisuuden saamiset 2012. Tilastokeskus. www-dokumentti.
<http://www.stat.fi/til/kans>. Päivitetty 22.7.2013. Luettu 22.7.2013.

Suomen tie EU:n jäseneksi 2013. Ulkoasianministeriö. www-dokumentti.
http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?nodeid=37838&contentlan=1&culture=fi-FI%20-%20.Udamb_TyVes%20-%20.UeUrnfTyUic#.UeZ0tfTyUic. Päivitetty 17.7.2013. Luettu 17.7.2013.

Suomessa on enemmän yrityksiä kuin koskaan aikaisemmin 2013. Työ- ja elinkeinoministeriö. www-dokumentti.
http://www.tem.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotearkisto/vuosi_2008/suomessa_on_enemmän_yrityksia_kuin_koskaan_aikaisemmin.92309.news. Luotu 21.8.2008. Luettu 23.10.2013.

Suomessa vakinaisesti asuvat ulkomaalaiset 31.12.2012 2013. Ulkomaalaisvirasto. www-dokumentti.

http://www.migri.fi/download/40179_Suomessa_asuvat_ulkomaalaiset_2012_fi.pdf.
Päivitetty 2.6.2013. Luettu 2.6.2013

Talous- ja rahaliitto – euro 2013. Euroopan Unioni. www-dokumentti.
http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_7/index_fi.htm. Päivitetty 19.8.2013. Luettu 20.8.2013.

Tavaroiden vapaa liikkuvuus 2013. Elinkeinoelämän keskusliitto. www-dokumentti.
http://www.ek.fi/ek/fi/yritysten_kv_toiminta/EUn_sisamarkkinat/tavaroiden_vapaa_liikkuvuus.php. Päivitetty 20.7.2013. Luettu 20.7.2013.

Tavaravienti 2013. Elinkeinoelämän keskusliitto www-dokumentti.
http://www.ek.fi/ek/fi/yritysten_kv_toiminta/ulkomaankauppa/tavaraviennin_rakenne.php. Päivitetty 20.7.2013. Luettu 20.7.2013.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Työntekijöiden vapaa liikkuvuus 2013. Euroopan parlamentti. www-dokumentti.
http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/market/market/article_7192_fi.htm. Päivitetty 28.9.2013. Luettu 28.9.2013.

Understanding the WTO Who we are? 2013. World Trade Organization. www-dokumentti. http://www.wto.int/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm. Päivitetty 12.10.2013. Luettu 12.10.2013

Vapaa liikkuvuus on EU:ssa kohta muisto vain 2012. Taloussanomat.
<http://www.taloussanomat.fi/politiikka/2012/09/15/vapaa-liikkuvuus-on-eussa-kohta-muisto-vain/201231121/12Julkaistu15.9.2012>. Päivitetty 7.3.2013. Luettu 26.6.2013

Vapaa liikkuvuus: suurin osa ongelmista on ratkaistu komission tuella 2013. Euroopan komissio. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-981_fi.htm. Päivitetty 12.9.2013. Luettu 12.9.2013.

Venäläiset tulevat! Täällä päin Suomea jo joka 6. uusi yrittäjä on venäläinen 2013. Talouselämä. www-dokumentti.
<http://www.talouselama.fi/uutiset/venalaiset+tulevat+taalla+pain+suomea+jo+joka+6+uusi+yrittaja+on+venalainen/a2173328?s=r>. Luotu 7.3.2013. Luettu 10.10.2013.

Väestörakenne 2012 2013. Tilastokeskus. www-dokumentti.
http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/2012/vaerak_2012_2013-03-22_tie_001_fi.html. Ei päivitystietoa. Luettu 2.6.2013

Yrittäjyys Suomessa 2013 2013. Suomen yrittäjät 2013. www-dokumentti. <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/yrittajyys Suomessa/>
Päivitetty 10.10.2013. Luettu 10.10.2013.

Yritykset 2013. Työ- ja elinkeinoministeriö. www-dokumentti.
<http://www.tem.fi/yritykset>. Päivitetty 15.10.2013. Luettu 20.10.2013.

Haastattelun runko

Haastattelun runko teemoittain asiantuntijoille:

Puhutaan henkilöistä jotka haluaisivat Suomeen yrittäjiksi EU:n ulkopuolelta.

Henkilö A asuu ja opiskelee Suomessa, kotipaikka EU:n ulkopuolella (opiskelijaviisumi).

Henkilö B asuu EU:n ulkopuolella ja kotipaikka EU:n ulkopuolella.

Uusyrityskeskukseen yritysneuvojan mielestä liiketoimintasuunnitelma näyttää yhtä hyvältä kuin vastaavan suomalaisen aloittavan yrittäjän, jolle yritysneuvoja näyttää ”vihreää valoa”.

Mitä lupia yrittäjäksi aikova tarvitsee kun,

kotipaikka EU:n ulkopuolella: A asuu Suomessa ja B ei asu Suomessa?

Miten neuvoisit aloittamaan lupaprosessin?

Kuka saa työskennellä yrittäjänä Suomessa?

Miksi ulkomaalaiset haluavat yrittäjiksi Suomeen?

Mitä käytännössä edellytetään että saa luvat?

Mitä tarkoittaa pysyvä kotipaikka ja miten sen saa?

Paljonko on luvan käsittelyaika?

Voiko prosessia nopeuttaa?

Mihin käytännön syihin luvan saanti voi kaatua?

Voiko valittaa kielteisestä päätöksestä? Voiko luvan hakea uudestaan?

Mitä vaikutusta on yhtiömuodoilla lupaprosessiin?

Mitä palveluita Mikkelin seudulla on tarjota?

Onko monta EU/Etan ulkopuolista henkilöä, jotka haluaisi aloittaa yritystoiminnan Mikkelissä vuosittain?

Kuinka postilokero-osoitteen voi saada yrityksen käyttöön Mikkelissä? Mitä siihen vaaditaan?

Miten yritys voi saada oma verkko-osoitteen domainin?

Voiko EU:n ulkopuolinen henkilö avata pankkitilin? Mitä mukaan? Verkkopalvelut?

Kuinka yritystoiminnan alkuvaiheessa yritykselle avattavan pankkitilin kanssa menettellään?

Sari Kokki-Paajanen

YRITYKSEN PERUSTAMISPROSESSI KUN ASIAKAS TULEE EU:N TAI ETA:N ULKOPUOLELTA

Opas Yritysneuvojille

Tämä on erillinen liite opinnäytetyöhön:
EU:n tai ETA:n ulkopuolinen henkilö yrityksen perustajana Suomessa

Joulukuu 2013

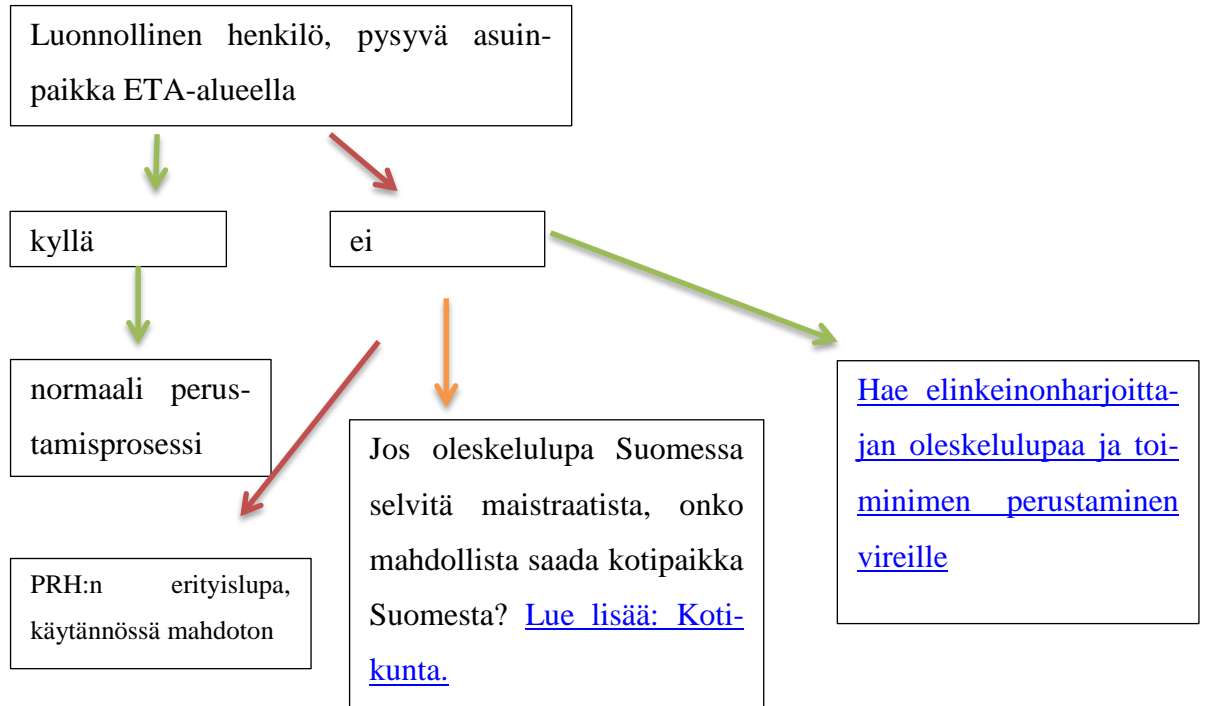
MAMK
University of Applied Sciences

SISÄLTÖ

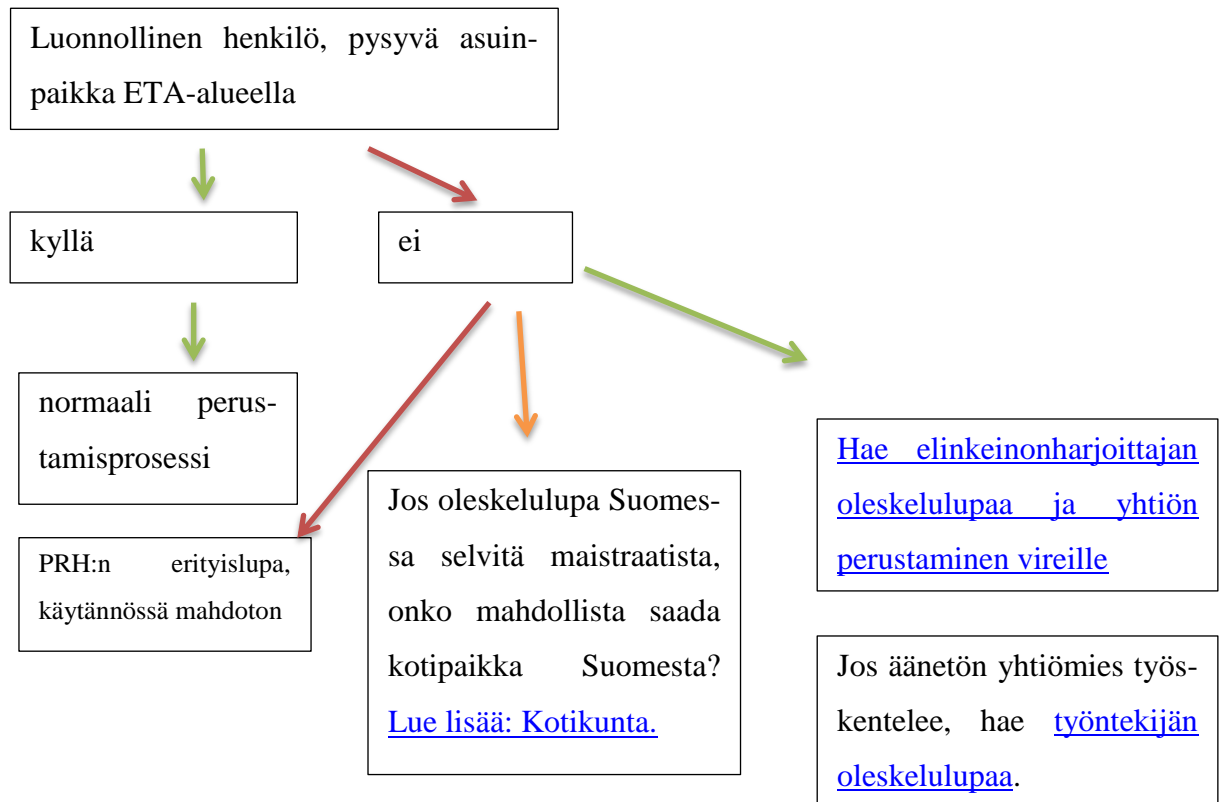
1	KAAVIOT YRITYSMUODOITTAIN.....	1
2	JOHDANTO	3
3	KOTIKUNTA	4
3.1	Osakeyhtiön rekisteröintivaatimukset	5
4	OLESKELULUVAT.....	6
4.1	Työntekijän oleskelulupa.....	7
4.2	Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa	8
4.3	Yleistä oleskelulupa-asiaa	8
5	PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN LUPAKÄYTÄNTÖ.....	10
6	YRITYKSEN LUVAT.....	12
7	PANKKITILI	12
8	Y-TUNNUS ELI YRITYS- JA YHTEISÖTUNNUS.....	13
9	OSOITE JA POSTILOKERO.....	14
10	VERKKOTUNNUS ELI DOMAIN	14
11	MUUTA	14

1 KAAVIOT YRITYSMUODOITTAIN

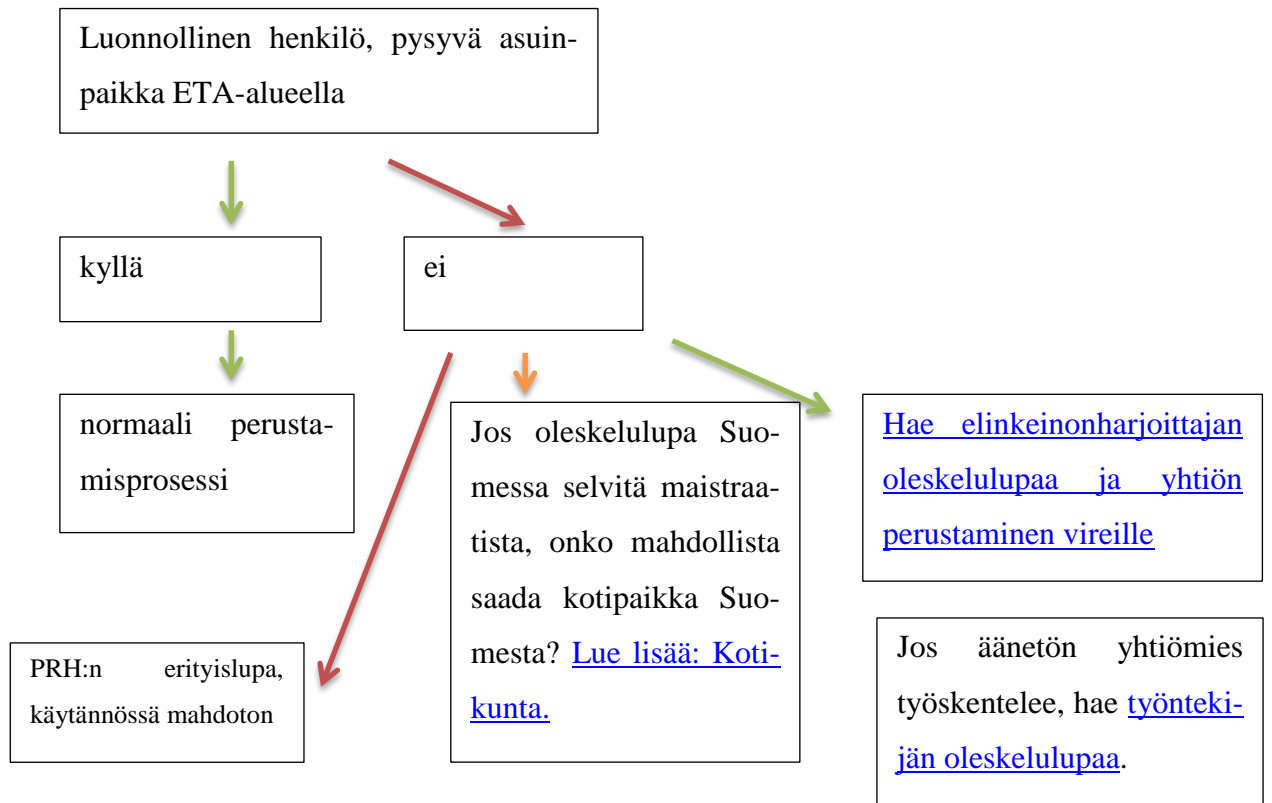
Toiminimi

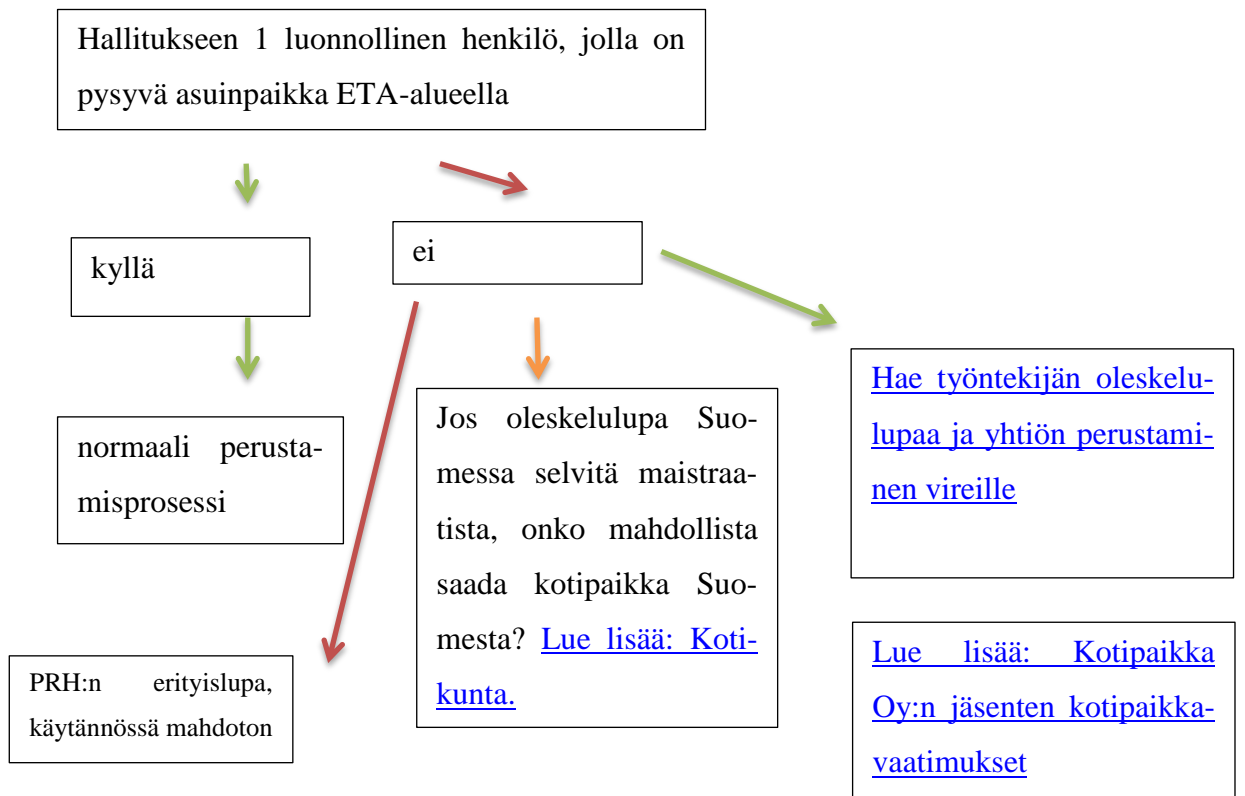
Avoin yhtiö

Kommandiittiyhtiö

Osakeyhtiö

2 JOHDANTO

Tämä opas syntyi opinnäytetyön, EU:n tai ETA:n ulkopuolinen henkilö yrityksen perustajana Suomessa, erillisenä liitteenä. Opas on tehty toimeksiantajan ohjeistuksen mukaan. Lähdeviitteet ovat heti kappaleen jälkeen. Hyperlinkkien kautta voi tutustua tarkemmin kyseiseen asiaan. Tärkeintä on, että tällä prosessikuvauksella helpotetaan yritysneuvojen työtä ja edistetään uusien EU:n tai ETA:n ulkopuolisten yritysten perustamista. Lähtökohtana on, että asiakkaalla on ainakin yhtä hyvä liiketoimintasuunnitelma kuin suomalaisella aloittavalla yrittäjällä. Liiketoimintasuunnitelmassa kannattaa painottaa markkinointia ja markkinoinnin kohdistamista asiakasryhmälle.

Periaatteessa Suomessa saa jokainen henkilö harjoittaa laillista ja hyvántavan mukais- ta elinkeinotoimintaa ilman lupia ja rajoituksia. Tällaisia henkilöitä ovat yksityiset ihmiset, jotka asuvat EU tai ETA-alueella, suomalaiset yritykset sekä Suomeen perus- tetut sivuliikkeet, jonka pääliike ja pääkonttori ovat EU tai ETA-alueella.

(Lähde: Liiketoiminnan harjoittaminen ja yrityksen perustaminen Suomessa 2008, Julkaisija: Kaakkois-Suomen TE-keskus, Tekijä: Konsu Oy)

Tärkein lupa minkä EU:n tai ETA:n ulkopuolelta tuleva asiakas tarvitsee, on oleskelu- lupa. Yrityksen perustaminen etenee samoin kuin minkä tahansa suomalaisen henkilön yrityksen perustamisprosessi, siksi tämä ei ole koko kuvaus yrityksen perustamisesta. Yhtiömuodon valintaan vaikuttaa yhtiökumppaneiden lukumäärä ja heidän sitouttama panos, yrityksen oletettu koko ja liikevaihto sekä verotuskohtelu. Asiakkaan tausta kannattaa selvittää ensin. Mikä on hänen kotimaansa, kotipaikkakunta, liiketoiminta- suunnitelma ja kuinka lupakäytäntö menee eri yhtiömuodoissa.

Siis kansalaisuus ei ole ratkaiseva tekijä vaan asuinpaikka. Suomalaisen henkilön puo- liso saa samat oikeudet yrittämiseen kuin Suomen kansalainen. Pakolaisstatuksella tulleet saavat myös samat oikeudet kuin suomalaiset. Yrityksen perustamista ajatellen tai yrityksen johto- ja vastuutehtävissä toimiakseen mm. seuraavissa Euroopan valti- oissa asuvat henkilöt saattavat tarvita Patentti- ja rekisterihallituksesta luvan. Sveitsi, Turkki, Venäjä, San Marino, Monaco, Andorra ja Vatikaani. Kannattaa tarkistaa luvan tarve myös EU:n hallinnoimilta alueilta. (PRH-sivusto)

Suomen Uusyrityskeskukset ry:n neuvontamateriaali:

<http://uusyrityskeskus.fi/neuvontamateriaalit>

3 KOTIKUNTA

Kotikunnan selvittäminen on tärkeä asia, sillä se huomattavasti helpottaa yrityksen perustamisprosessia. Maistraatti ylläpitää kahdenlaista rekisteriä kotipaikasta. Ne ovat tilapäinen ja pysyvä rekisteri. Kotipaikka on tilapäinen, jos oleskelu on tilapäistä esimerkiksi opiskelu tai määräaikainen työsuhde. Vakinaisesti Suomeen muuttavalle henkilölle rekisteröidään kotikunta. Maistraatti kirjaa kotikunnaksi sen, mitä oleskeluluvan perusteella poliisiviranomainen on päättänyt.

EU- tai ETA:n ulkopuolinen henkilö voi saada kotikunnaksi Mikkelin, jos hänellä on voimassa oleva jatkuvaan tai pysyvään oleskeluun oikeuttava lupa, hän on sellaisen perheen jäsen, jolla on kotikunta Mikkelissä tai hänellä on yhden vuoden tilapäinen oleskelulupa ja hänellä on tarkoitus olosuhteet kokonaisuudessa huomioon ottaen jäädä tänne vakinaisesti asumaan. Tähän hän tarvitsee todistukseksi esimerkiksi toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen.

Pysyvän oleskeluluvan voi saada myös, kun on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti neljä vuotta jatkuvalla oleskeluluvalla. Lisäksi hakijan on täytettävä ne edellytykset, joilla jatkuva oleskelulupa voidaan myöntää: esim. avioitunut Suomessa, työskentely/yritystoiminta on pysyvää, oleskeluluvat liittyvät saumattomasti yhteen ja oleskelulupa on voimassa.

Suomen väestötietojärjestelmään rekisteröidään jokaisen Suomessa asuvan henkilön perustiedot. Niitä ovat nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot ja osoite. Maistraatti on paikallinen rekisteriviranomainen. Ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituslomake täytetään ja allekirjoitetaan maistraatissa. Virallinen muuttoilmoitus tulee tehdä aina muutettaessa väestötietojärjestelmään. Se on edellytys rekisteröinnille. EU-alueen ulkopuolinen tarvitsee maistraattiin mukaan passin ja oleskeluluvan, jonka on oltava voimassa vähintään vuoden. Muita mahdollisesti tarvittavia alkuperäisiä ja laillistettuja todistuksia ovat todistus avioliitosta tai lasten syntymätodistukset.

Rekisteröinnin yhteydessä henkilö saa suomalaisen henkilötunnuksen. Henkilötunnusta käytetään tunnistamiskeinona viranomaisten rekistereissä. Toki myös lyhytaikaisesti Suomessa asuva voi saada henkilötunnuksen, jos hän tarvitsee sitä työnteon takia, mutta hänelle ei rekisteröidä kotikuntaa eikä hän saa samoja oikeuksia kuin vakinaisesti asuvat.

Ulkomaalaisten rekisteröinti maistraatti:

http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/kotikunta_ja_vaestotiedot/Ulkomaalaisten_rekisterointi/

Finlex Kotikuntalaki 1994.

<http://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940201?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kotikuntalaki>

3.1 Osakeyhtiön rekisteröintivaatimukset

Osakkeenomistaja

Yleensä oikeutta osakkeiden omistamiseen ei ole rajoitettu asuin- tai kotipaikan eikä kansalaisuuden perusteella.

Hallituksen varsinainen jäsen/varajäsen

Vähintään yhdellä hallituksen jäsenen on oltava Euroopan talousalueelta.

Varsinaisten jäsenten ja varajäsenten kohdalla tilanne lasketaan kuitenkin erikseen.

Esimerkki: Yhtiön hallituksessa on 2 varsinaista jäsentä ja 1 varajäsen

Varsinaiset jäsenet: Ruotsissa asuva ja Japanissa asuva. Varajäsen: Saksassa asuva

Osakeyhtiön voi perustaa kolme jäsentä. Jos kaikki ovat varsinaisia jäseniä, ei varajäseniä tarvita, silloin riittää että yksi jäsenistä on Euroopan talousalueelta.

Osakeyhtiön toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan (ja mahdollisen sijaisen) on oltava Euroopan talousalueelta. (Toimitusjohtajaa ei ole pakko valita osakeyhtiöön.)

Edustaja Suomessa

Osakeyhtiöllä on oltava edustaja, jolla on oikeus ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja yhtiön puolesta. Edustajan kotipaikan on oltava Suomessa. Edustaja merkitään kaupparekisteriin. Jos yhtiöllä kuitenkin on kaupparekisteriin ilmoitettu hallituksen jäsen, hallituksen varajäsen, toimitusjohtaja, edustamiseen oikeutettu tai prokuristi, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, ei erillistä edustajaa tarvitse valita.

Edustajan ilmoittamisesta kaupparekisteriin säädetään elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa.

4 OLESKELULUVAT

EU- ja ETA-maiden ulkopuoliset henkilöt tarvitsevat oleskeluluvan voidakseen oleskella Suomessa yli kolme kuukautta. Oleskelulupa voidaan myöntää mm. perhesiteen perusteella, opiskelua, työntekoa, elinkeinon harjoittamista varten. Oleskeluluvan voi tehdä verkossa, mutta hakijan tulee käydä todistamassa henkilöllisyytensä ja esittää alkuperäiset liitelomakkeet valitsemassaan asiointipaikassa (edustusto/poliisilaitos). Mukaan pitää ottaa passi, jonka oltava voimassa ainakin tulevan mahdollisen oleskeluluvan ajan ja valokuva. Hakijalta otetaan sormenjälkitunniste. Hakemusta jätettäessä pitää maksaa käsittelymaksu. Hakemuksen käsittely ei ala ennen kuin nämä ovat kunnossa.

Yrityksen omistamiseen ei tarvita oleskelulupaa, mutta siinä työskentelyyn tarvitaan. Oleskelulupa on tärkein lupa, jota yrittäjäksi aikova tarvitsee. Tätä lupaa haetaan Suomen edustustosta ennen maahan tuloa. Jos on jo Suomessa, lupaa haetaan paikalliselta poliisilaitokselta. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Määräaikainen oleskelulupa myönnetään tilapäisluonteista (tilapäinen oleskelulupa, B) tai jatkuvaluonteista (jatkuva oleskelulupa, A) maassa oleskelua varten. Oleskeluluvan tyyppi riippuu maassa oleskelun tarkoituksesta. Esimerkiksi opiskelu on tilapäistä, kun taas esimerkiksi Suomen kansalaisen perheenjäsenen maassa oloa voidaan pitää jatkuvana. Lupaviranomainen ratkaisee maassa oleskelun tarkoituksen ulkomaalaisen antamien tietojen perusteella.

Pysyvän oleskeluluvan voi saada, kun on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti neljä vuotta jatkuvalla oleskeluluvalla. Lisäksi hakijan on täytettävä ne edellytykset, joilla jatkuva oleskelulupa voidaan myöntää: esim. avioitunut Suomessa, työskentely/yritystoiminta on pysyvää, oleskeluluvat liittyvät saumattomasti yhteen ja oleskelulupa on voimassa.

Yleensä ensin saa vuoden määräaikaisen luvan, jatkolupahakemus pitää laittaa vireille, ennen kuin edellinen lupa umpeutuu. Ensimmäisen oleskeluluvan saa jokseenkin helposti, mutta jatkoluissa otetaan huomioon onko todella ollut Suomessa vai jossain

muualla sinä aikana kun henkilöllä on Suomesta oleskelulupa. Jo yritysmuodosta päätettäessä kannattaa kiinnittää huomiota oleskelulupa-asioihin. Vaikka olisi yrittäjä, tarvitsee osakeyhtiössä työskennellessään työntekijän oleskeluluvan. Lupapäätös voi viipyä puoli vuotta, joten siihenkin kannattaa varautua. Nopeimmillaan lupa järjestyy parissa viikossa.

4.1 Työntekijän oleskelulupa

Suomessa työskentelemiseen, työntekijä tarvitsee lähes poikkeuksetta työntekijän oleskeluluvan. Tätä haetaan Suomen edustustosta ennen maahan tuloa. Jos on jo Suomessa muulla oleskeluluvalla, tämä on jatkohakemus ja lupaa haetaan poliisilaitokselta. Työntekijä itse laittaa asian vireille. Lomake on [OLE TY1](#) ja työnantaja täyttää lomakkeen TEM054.

Jos työskentelee omassa yrityksessä, osakeyhtiössä, tarvitsee työntekijän oleskeluluvan. Oleskelulupaa ei myönnetä vain sillä perusteella, että omistaa osakkeita, vaan pitää myös työskennellä yhtiössä ja työn tulee tapahtua Suomessa. Jos kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön äänetön yhtiömies työskentelee yhtiössä, hän tarvitsee työntekijän oleskeluluvan.

Asiakkaan ei tarvitse tietää kuinka lupaprosessi etenee, mutta Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) antaa asiasta työvoimapolitiittisen lausunnon. Mikkeliä koskevat työntekijöiden oleskelulupien osaratkaisut käsitellään Lappeenrannassa. Osaratkaisussa kiinnitetään huomiota siihen, ettei paikallisia ammattitaitoisia työttömiä tai EU-alueen työttömiä aseteta huonompaan asemaan. TE-toimisto voi vaatia, että työpaikka on laitettava auki mol.fi -sivustolle. Työnantajan taustaa tarkastellaan, onko hänellä ollut ennen ulkomaalaisia työntekijöitä ja kuinka hän on suoriutunut työnantajan velvoitteista. Osaratkaisunsa tekee myös maahanmuuttovirasto ensimmäisen hakemuksen osalta, jatkohakemuksien osalta poliisi. Jos TE-toimiston osaratkaisu on kielteinen, maahanmuuttoviraston tai poliisin osaratkaisu on kielteinen. Jos TE-keskuksen kanta on myönteinen, maahanmuuttoviraston ja poliisin kanta on myös myönteinen, jos hakijalla ei ole rikoksia takana.

4.2 Elinkeinoharjoittajan oleskelulupa

Jos henkilö harjoittaa itsenäistä elinkeinoa tai ammattia (toiminimi, avoin yhtiö, kommandiitti-yhtiö) Suomessa, hän tarvitsee Suomen myöntämän elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan. Tätä haetaan Suomen edustustosta ennen maahan tuloa. Jos on jo Suomessa, lupaa haetaan poliisilaitokselta. Jos oleskelulupaan liittyy jotain starttirahahakemuksia, yrityksen rekisteröintiä Patentti- ja rekisterihallitukseen tai verottajalle tms., kannattaa ne pistää vireille hieman ennen tai samanaikaisesti, koska se on osoitus viranomaiselle, että henkilö on oikeasti perustamassa yritystä. Tätä ei kerrota missään, mutta käytännössä näin asia paremmin etenee.

Asiakkaan ei tarvitse tietää kuinka lupaprosessi etenee, mutta Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) antaa osapäätöksen elinkeinon kannattavuuden edellytyksistä. Uudenmaan ELY-keskus konsultoi paikallista ELY-keskusta. Tätä varten kannattaa panostaa liiketoimintasuunnitelmaan, että liiketoiminta olisi kannattavaa. Jatkoluvissa pitää olla tilinpäätöstiedot kunnossa. Yrittäjälle pitää jäädä liiketoiminnasta elämiseen noin tuhat euroa kuussa (marraskuu 2013), jotta voi saada elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan. ELY-keskus tarkistaa, että verotusasiat ovat kunnossa. Osaratkaisunsa tekee myös maahanmuuttovirasto ensimmäisen hakemuksen osalta, jatkohakemuksien osalta poliisi. Jokainen viranomainen keskittyy vain omaan tehtäväänsä. Tulon siihen tulokseen, että ELY-keskuksen osaratkaisulla on merkittävä osa tässä luvassa. Jos Ely-keskuksen kanta on myönteinen, maahanmuuttoviraston ja poliisin kanta on myös myönteinen, jos hakijalla ei ole rikoksia takana.

4.3 Yleistä oleskelulupa-asiaa

Ulkoasianministeriön (2103) sivuilla on selkeä ohje miten maahantulolupaa haetaan: ”Ulkomaalaisen Suomeen tuloon ja maassa oleskeluun sovelletaan mitä ulkomaalaislaissa ja Schengenin sopimuksessa määrätään. Maahantulolupaa eli viisumia haetaan ensisijaisesti hakijan kotimaassa olevasta Suomen edustustosta. Jos sitä ei ole, niin turvaudutaan jonkun muun EU maan edustustoon. Schengen-valtiot ovat yhteisesti päättäneet ulkovaltojen kansalaisten liikkumisesta alueellaan ja minkä valtioiden kansalaisilta vaaditaan viisumi. Lisäksi kukin Schengen-valtio on päättänyt mitkä matkustusasiakirjat kunkin valtion kansalaiselta hyväksytään maahan saavuttaessa.

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15716&contentlan=1&culture=fi-FI>

Sähköisen asiointin linkki: <https://e-asiointi.migri.fi>

Lupien hinnat: <http://www.migri.fi/asiointi/kasittelymaksut>

Yleisluontoiset tiedustelut maahantuloasiakirja- ja viisumiasioista tulisi osoittaa ulkoasiainministeriön passi- ja viisumiyksikköön ensisijaisesti sähköpostilla. Tiedustelut viisumihakemuksen jättämisestä, etenemisestä ja hakemusmenettelystä tulisi osoittaa suoraan asiaa hoitavalle edustustolle. Lisäkysymykset Suomen hyväksymistä matkustusasiakirjoista osoitetaan Suomen ulkomaanedustustoille tai ulkoministeriön passi- ja viisumiyksikölle.

Passi- ja viisumiyksikön sähköposti: visas.passports@formin.fi

Maahantulon edellytykset, luku 2: Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301#L2P11>

Englanninkielinen selkeä opastus oleskeluluvista:

[http://ec.europa.eu/immigration/tab2.do?searchFromTab2=true&searchByCountryCountryId=25&searchByUserProfileId=1&searchByUserSubProfileId=2&loadProfileByCountry=true&language=7\\$en&langDefault=7\\$en&userLang=7&languageLocaleId=7](http://ec.europa.eu/immigration/tab2.do?searchFromTab2=true&searchByCountryCountryId=25&searchByUserProfileId=1&searchByUserSubProfileId=2&loadProfileByCountry=true&language=7$en&langDefault=7$en&userLang=7&languageLocaleId=7)

Työskentely Suomessa suomeksi Maahanmuuttovirasto:

http://www.migri.fi/tyoskentely_suomessa

Oleskeluluvat suomeksi Maahanmuuttovirasto:

http://www.migri.fi/asiointi/usein_kysyttya/oleskeluluvat

Lupatyypit:

http://www.migri.fi/asiointi/usein_kysyttya/oleskeluluvat/lupatyypit

Oleskeluluvat, Ulkoasianministeriön sivut:

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15721&contentlan=1&culture=fi-FI> :

Oleskeluluvat, Poliisi:

<http://poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/2AAEDD24A6F1B346C22577CF004A8A31?opendocument>

Jatkoluvat, Poliisi:

<http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/651075C82E291584C2256ECC002F0E78?opendocument>

5 PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN LUPAKÄYTÄNTÖ

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta säätelee Patentti ja rekisterihallituksen lupakäytäntöä. Laki on vuodelta 1919, joitakin uudistuksia on lisätty. Erityisesti 1§ on ankara ja se määrittelee tarkasti kuka saa elinkeinoa harjoittaa Suomessa. 5 ja 7 § antaa jotain mahdollisuuksia kuitenkin.

Patentti ja rekisterihallituksen lupia on harvoin myönnetty. Lupakäytäntö on erittäin tiukka. Käytännössä Luganon sopimuksen perusteella on myönnetty Sveitsin kansalaisella lupa ja amerikkalaiselle Suomen ja Amerikan Yhdysvaltain väliseen ystävyys-, kaupp- ja konsulisopimukseen perusteella. Luganon sopimus tarkoittaa sitä että maat ovat sitoutuneet sopimusvelvoitteisiin. Riitatilanteessa asiat ratkaistaan.

Patentti- ja rekisterihallitus kertoo, että poikkeuslupahakemuksesta tulee selvittää hakijan henkilötiedot, mitä lupaa haetaan ja perustelut sille sekä osoite ja yhteystiedot. Liitteenä tulee olla oikeaksi todistetut jäljennökset perustamissopimuksesta, yhtiöjärjestyksestä ja hakijan passista, jos ei ole suomalaista henkilötunnusta sekä hakijayrityksen rekisteriote, yhtiöjärjestys tai säännöt. Poikkeuslupahakemus saa olla vapaa- muotoinen Suomen tai Ruotsin kielellä kirjoitettu. Hakemusmaksu 120 € suoritetaan jokaisesta ratkaisusta luvasta. Ennen päätöstä asiakkaalle kerrotaan millainen päätös on tulossa, jos päätös on kielteinen asiakas voi toimittaa lisäselvityksiä. Jos sekään ei muuta tilannetta myönteiseksi, asian voi jättää ratkaisematta. Maksua ei peritä muista kuin ratkaisuisista tapauksista.

PRH-sivusto☞yhtiömuoto☞perustaminen☞luvat ulkomaalaisille

PRH-SIVUSTO:

Yksityinen elinkeinonharjoittaja eli toiminimi

Yksityisen elinkeinonharjoittajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA-alueella. Muutoin on haettava PRH:n lupa. Henkilön kansalaisuus ei vaikuta siihen, tarvitseeko henkilö lupaa.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen/yehlupa.html>

Avoimen yhtiön yhtiömies

Ainakin yhdellä avoimen yhtiön yhtiömiehellä on oltava asuinpaikka tai, jos yhtiömies on oikeushenkilö, kotipaikka ETA-alueella. Muutoin PRH:n lupa on haettava kaikille yhtiömiehille, jotka eivät ole ETA-alueelta.

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies

Ainakin yhdellä kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä on oltava asuinpaikka tai, jos yhtiömies on oikeushenkilö, kotipaikka ETA-alueella. Muutoin PRH:n lupa on haettava kaikille yhtiömiehille, jotka eivät ole ETA-alueelta. Kommandiittiyhtiön äänettömiltä yhtiömiehiltä ei edellytetä asuin- tai kotipaikkaa ETA-alueella.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustaminen/avoinyhtiojakylupa.html>

Osakeyhtiö

Tilanne, kun osakeyhtiön pysyvää asuinpaikkaa ei ole Euroopan talousalueella. Osakeyhtiön voi perustaa kolme jäsentä. Jos kaikki ovat varsinaisia jäseniä, ei varajäseniä tarvita. Vähintään yhdellä hallituksen varsinaisista jäsenistä ja yhdellä mahdollisista varajäsenistä on oltava pysyvä asuinpaikka Euroopan talousalueella. Muussa tapauksessa heille tarvitaan poikkeuslupa toimia hallituksen jäsenenä/varajäsenenä. Myös toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen tulee asua Euroopan talousalueella tai he tarvitsevat poikkeusluvan. Tilintarkastajista yhden on asuttava Euroopan talousalueella. Poikkeuslupaa ei voida hakea/myöntää. Prokuristin ja henkilön, joka on oikeutettu edustamaan yhtiötä, asuinpaikalle ei ole asetettu mitään rajoituksia.

Osakeyhtiön luvan tarve:

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/ulkomaalaisluvat.html>

Luganon sopimus: Yhteisön tuomioistuinten toimivaltaa koskevia säädöksiä voidaan soveltaa myös jäsenvaltioiden ja eräiden Euroopan unionin ulkopuolisten valtioiden välillä 2013. Euroopan komissio. [www-dokumentti.](#)

http://ec.europa.eu/civiljustice/jurisdiction_courts/jurisdiction_courts_int_fi.htm

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 1919. Finlex. [www-dokumentti.](#)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1919/19190122001>. Päivitetty 27.5.2013. Luettu 27.5.2013

6 YRITYKSEN LUVAT

Yrityskohtaiset luvat käsitellään kuten suomalaisten luvat. Yritys-Suomen sivustoilla on tietoa elinkeinoista, joiden harjoittaminen vaatii erillisen luvan, ilmoituksen tai rekisteröinnin. Taulukoissa on myös lupaviranomaisen tiedot.

<http://www.yrityssuomi.fi/luvat>

Väliaikainen palveluntarjoaminen

Väliaikaisesta palveluntarjoamisesta on kyse silloin, kun ulkomaiselle yritykselle ei muodostu Suomeen kiinteää toimipaikkaa sen toiminnan ollessa niin vähäistä. Tällöin yrityksen ei tarvitse rekisteröityä Kaupparekisteriin, mutta rekisteröityminen Verohallinnon rekistereihin sekä tarvittavat toimialakohtaiset lupa- ja ilmoitusmenettelyt on kuitenkin usein tehtävä. Yrittäjän kannattaakin selvittää aina tapauskohtaisesti sekä verottajalta että vastuulliselta lupaviranomaiselta, mitä ilmoituksia tilapäisestä toiminnasta täytyy tehdä.

<http://www.yrityssuomi.fi/valiaikainen-palveluntarjoaminen>

Elinkeinot, jotka eivät vaadi lupaa

Useat elinkeinot eivät vaadi Suomessa lupaa tai ilmoitusta, vaikka ne olisivatkin luvanvaraisia muissa EU-maissa. Elinkeinojen luvanvaraisuus on siis maakohtaista. Alla olevassa taulukossa on esitetty esimerkkejä elinkeinoista, joiden harjoittaminen ei vaadi Suomessa erityistä toimialakohtaista lupaa.

<http://www.yrityssuomi.fi/elinkeinot-jotka-eivat-vaadi-lupaa>

7 PANKKITILI

Suomessa kansalainen tarvitsee pankkitiliä, koska harvoin mitään maksetaan käteisenä. Pankkitiliä avatessa kannattaa ottaa huomioon pankkien erilaisuus. Esimerkiksi Nordea on kansainvälisempi kuin S-Pankki.

Kysyin kuinka voi avata tilin Nordean asiakaspalvelija vastasi: ”EU:n ulkopuolinen voi avata pankkitilin, jos on pätevä syy. Syy voi olla yrittäjäksi ryhtyminen, opiskelu tai asuminen Suomessa. Tilin avaava henkilö tarvitsee passin jollakin yleiskielellä,

toki harvinaisempia kieliä yritetään ymmärtää. Välittömästi saa Visa Electron- kortin käyttöön. Maksuliikennettä seurataan muutaman kuukauden ja sitten voidaan sopia verkkopalveluista. Tämä seuranta koskee jokaista Nordea-pankin uutta asiakasta.”

Kysyin S-Pankista voiko EU:n ulkopuolinen henkilö avata pankkitilin. Vastaus oli: ”Kyllä, EU:n ulkopuolinen henkilö voi avata tilin, kun hänellä on henkilöllisyyden varmistava tunnistusasiakirja, suomalainen henkilötunnus ja vakituinen osoite Suomessa. Laajemmat pankkipalvelut ovat mahdollisia, kun hänellä on suomalaisen viranomaisen myöntämä tunnistusasiakirja: ajokortti, passi tai henkilökortti. S-Pankin palvelut on ensisijaisesti suunnattu asiakasomistajille ja yritystilejä ei ole tarjolla.”

Yleensä yrityksen tilinavaamisessa ei ole ongelmia. Jos yrityksen perustamiseen liittyy rahansiirtoja kolmannelle osapuolelle, pankkiin kannattaa olla ennalta yhteydessä. Pankki antaa lähemmin tietoa mitä asiakirjoja tarvitsee mukaan (kaupparekisteriote, yhtiöjärjestys, hallituksen päätös tilin avaamisesta, passit, suosituskirjeet, arvio tilin käytön volyyymistä, todistus varojen alkuperästä ja ulkomaisten pankkiyhteyksien selvittäminen).

8 Y-TUNNUS ELI YRITYS- JA YHTEISÖTUNNUS

Y-tunnus on viranomaisten yritykselle ja yhteisölle antama tunnus, joka yksilöi yrityksen. Tunnus muodostuu seitsemästä numerosta, väliviivasta ja tarkistusnumerosta. Tunnuksesta ei voi päätellä onko yritys rekisteröity, vaan se pitää tarkistaa yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä tai rekisteriviranomaisilta. Yritys saa Y-tunnuksen Patentti- ja Rekisterihallituksesta tai verohallinnosta heti sen jälkeen kun perustamisilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Verohallinnon rekistereitä ovat mm. arvonlisäverovelvollisten rekisteri, ennakoperintärekisteri ja työnantajarekisteri. Ilmoitus rekistereihin hakeutumisesta tehdään lomakkeella Y1.

YTJ: <http://www.ytj.fi/mika-on-y-tunnus>

9 OSOITE JA POSTILOKERO

Yrityksellä tulee olla osoite. Yritystoiminnan kannalta on tarkoituksenmukaisempaa käyttää lisänä postilokero-osoitetta. Postilokeroita vuokrataan vain rekisteröidyille yrityksille ja yhteisöille. Ilman y-tunnusta vuokraaminen ei siis ole mahdollista, kuin ei myöskään yksityishenkilöille. Yksityishenkilöt ja yritykset voivat halutessaan käyttää Poste Restante -osoitetta, jossa lähetykset noudetaan henkilöllisyystodistusta vastaan valitusta toimipaikasta.

10 VERKKOTUNNUS ELI DOMAIN

Internetissä yritys tarvitsee verkkosivut ja sähköpostiosoitteen. Viestintävirasto myöntää fi-verkkotunnukset, tunnusta voi hakea useiden palveluntarjoajien kautta. Edellytyksenä verkkotunnuksen saamiselle viestintäviraston (2013) mukaan on: 15 vuoden ikä, suomalainen henkilötunnus ja kotipaikka Suomessa. Yrityksille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille myönnetään fi-verkkotunnuksia jos se on merkitty Suomen kaupp-, yhdistys-, tai säätiörekisteriin. Siis pelkkä y-tunnus ei riitä. Viestintäviraston sivuston (2013) mukaan fi-verkkotunnuksen etuja ovat luotettavuus ja suomalaisuus. Yleensä tunnuksen takaa löytyy suomalainen yritys, palvelu tai henkilö. Suomen verkkotunnuslaissa suojellaan rekisteröityjä yrityksiä ja tavaramerkkejä väärinkäytöksiltä. Laissa on määritelty mitä sanoja ei hyväksytä verkkotunnukseksi.

Globaaleilla verkkotunnuksilla ei ole mitään erityisvaatimuksia, esimerkiksi com tai net -päätteiset tunnukset. Oma Louhi – palveluyrityksen (louhi.fi) kautta voi rekisteröidä verkkotunnuksen eli domainin. Tämä palvelu tarjoaa Webhotellipalvelujaan, kotisivuja ja sähköpostipalveluita.

Viestintävirasto: <https://domain.fi/info/index/tietoa.html>

11 MUUTA

Invest in Finland, palvelu- ja asiantuntijaorganisaatio, joka hankkii ulkomaisia yrityksiä Suomeen, 7 kielivaihtoehtoa: <http://www.investinfinland.fi/main.php>

Team Finland, valtioneuvoston kanslia: http://vnk.fi/toiminta/Team_Finland/fi.jsp